

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

2 říjen 2007
70. ročník

Naše škola v evropském prostoru

Ceny zemědělské půdy

Výsledky projektu
FONTES

Dožinkové vence

Dřevorubec 2007

140 let
Šumperk a Velké Meziříčí

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

AGROKOMPLEX 2007 na str. 23

Prof. Dr. Ing. Imrich Okenka, PhD., riaditeľ Agro-
inštitútu Nitra a ďalší zamestnanci pred expozíciou

Expozícia Agroiňstitutu Nitra

Nechýbala ani propagácia Pôdohospodárskej školy

ZEMĚ ŽIVITELKA 2007 na str. 22

O publikace ÚZPI, podle jeho ředitele
Ing. Josefa Vozky, byl velký zájem

Diskuze o vzdělávání pracovníků v myslivosti
navazovala na odborný seminář

Expozice našich škol už tradičně patřily k oblíbeným stánkům

NAŠE ŠKOLA V EVROPSKÉM PROSTORU

Vize a plány benešovské zemědělské školy

V májovém čísle Zemědělské školy uplynulého školního roku jsme si měli možnost přečíst článek o celostátní soutěži žáků zemědělských škol, kterou tentokrát připravila Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Benešově. Konání významné soutěže bylo i příležitostí seznámit se blíže se zdejší školou. O své škole hovořila a nad její budoucností se zamýšlela ředitelka paní PaedDr. Bc. Ivana Dobešová.

Naše škola se skládá ze střední školy a z vyšší odborné školy. Na střední škole vyučujeme obor Agropodnikání, který je pro nás hlavním oborem, a obor Zahradnictví, ve kterém jsme právě v uplynulém školním roce měli poprvé maturitní třídy. Obor Agropodnikání má 4 zaměření – Chov koní, Ekonomika, Potravinářská technologie a Provoz a podnikání, Zahradnický obor je zaměřen na Tvorbu a údržbu zahrad. Od nového školního roku na střední škole otevíráme Přírodovědné lyceum. Na vyšší odborné škole je 97 studentů, kteří studují obor Zemědělské podnikání a na základě smlouvy s Jihočeskou univerzitou mají naši absolventi možnost čtvrtý rok pokračovat na zemědělské fakultě studiem bakalářského oboru Agroekologie.

Součástí školy je domov mládeže, jídelna, autoškola a školní hospodářství.

Znát a dorozumět se

Myslím si, že evropský prostor se skutečně zmenšuje. Není to už prostor Středočeského kraje, ani prostor České republiky, ale prostor celé Evropy, kde budoucí generace bude žít. Čím dříve se se všemi rozlišnostmi, ale i s věcmi společnými mladí lidé seznámí, tím snazší budou mít vstup do života a získají tak náskok do budoucna.

My jsme odborná škola a odborný profil je pro nás velmi důležitý. Vedle toho ale vidím z evropského pohledu jako velmi důležité mít dobrou znalost cizího jazyka. A to nejenom znalost jazyka všeobecného, ale i jazyka odborného. Tento přístup se promítá na naší škole už při výstupech, tzn. v maturitních třídách. Studenti musejí předvést své jazykové znalosti v praktické části maturity, svůj písemný výstup předkládají i v jazykové mutaci. Je jistě hezké, že vědí, jaký je předpřítomný čas..., ale ve finále, v praxi oni budou jednat se zákazníkem, se kterým musí mluvit v daném jazy-

ce se znalostí odborné terminologie. To považuji za velmi důležité. Letos poprvé zařazujeme promítnutí se praxe i do jazykové zkoušky v teoretické části maturity. Tak například zahradníci, kteří mají zaměření na tvorbu a údržbu zahrad, budou obhajovat své projekty rodinných zahrad v anglickém nebo německém jazyce.

Musíme sledovat nové trendy

Rovněž klademe důraz na nové směry v zemědělství. Myslím si, že zemědělství není jen prvovýroba, byť se nás určité kruhy v zemědělství snaží přesvědčit, že to tak je. Naši povinnosti je proto nové trendy zachytit, ať už jsou efektivně „nízkonákladové“ nebo „vysokonákladové“, vybrat optimální řešení si každý v budoucnu musí sám. Škola je však ten prostor, kde se studenti o všem mají dozvědět, poznat plusy i mínusy různých variant, my jsme povinni vše postihnout a předat. Proto jsme zavedli i takové předměty jako alternativní zemědělství, aby se studenti dozvěděli o biomasách, o energetických plodinách, o dalších možnostech vývoje zemědělství. Protože prvovýroba, i když bude vždycky hrát svoji roli, tak ne už takovou, jako dříve, a oni se na to musí připravit. A určitě najdou do budoucna širší prostor uplatnění, pokud tento základ budou mít.

Myslím si, že součástí zemědělství už je dneska také práce úřednická, proto se studenty snažíme rovněž připravit na profese úřednické, aby zvládli např. dotační tituly, uměli vyplnit žádosti..., to považuji za naprosto prioritní. Je sice hezké, když absolventi znají veškeré detaily prvovýroby, ale to je pouze část zemědělského prostoru, a je dobře, když znají víc, když jsou všestranně připraveni. Oni si sami přeberou a rozhodnou, jakou cestou půjdou a já považuji za nezbytnost a povinnost ukázat jim všechny možnosti. Setrávání pouze na prvovýrobě a na masové produkci mléka a masa je už asi minulostí. A proto my nabízíme různá zaměření v oboru agropodnikání, abychom jim dali větší šanci uplatnění.

Potřeby, přání a plány

V současné době bychom potřebovali nastavit patro pro nové učebny, sborovnu, ubikace..., potřebovali bychom rekonstruovat botanickou zahradu, chtěli bychom nové skleníky, odborné učebny... To ale nejsou jen přání, to jsou

vize, ke kterým se chceme přiblížit. Chce to krok za krokem. Myslím si, že o to nelze žádat zřizovatele, ale musíme si sami pomoci grantovými projekty. Utvořili jsme si plány na období 2007–13, dali jsme dohromady devět záměrů projektů, které bychom chtěli realizovat, a jeden z nich jsou i investice z EU.

Potom bych si přála otevřít na naší škole skutečný bakalářský obor, to je vize, kterou bych chtěla dotáhnout do finále. A pak mám několik tajných přání, které nechci zveřejňovat. Další mojí představou je cizojazyčná výuka. Připravit na škole určitý typ studia se vzájemnou (např. půlroční) výměnou studentů mezi školami. Studenti by tak získali skutečně podstatné zkušenosti. Za 5 let bude třeba zase všechno jiné, ale vize musejí být, bez nich to nejde, je to moje povinnost.

Pokud chce odborná škola existovat, tak si nesmí hrát na regionálním písečku, musí vidět dál, on se ten prostor stále zmenšuje. Ať si to připustíme nebo ne, pohyb lidí v Unii se bude zvyšovat a kdo na to bude připraven, ten studenty bude mít.

Školní statek

Statek ke škole patří. Otázka je, jak organizačně, to si netroufám říci. Kdybych neseděla na tomto křesle, řekla bych, že pod školu patří, ale z mého hlediska už je to zase

jiné. Pořád si myslím, že se nemůžeme odrazit ode dna, pokud nebudeme mít jasnou koncepci od našeho zřizovatele, odsud musí vycházet veškeré signály. Pokud bude jasně daná koncepce, tak se spousta věcí vyřeší sama. Ať už je ta koncepce jakákoliv, ale musí být.

My jsme nyní v situaci, kdy se všechny statky přičlenily ke škole, tak to byl zásadní krok. Ale pak se musí udělat další méně populární krok, nerado se o něm mluví, ale je to skutečnost. Do budoucna asi nebudou všechny zemědělské školy zemědělské, musí se to nějakým způsobem vyprofilovat. Které školy půjdou jiným směrem, změní svůj vzdělávací program, aniž by musely zaniknout.

Je pravda, že je jich hodně. A to je ten důležitý signál, na který všichni čekáme. Podnět by měl přijít od zřizovatele a pokud ho nedá, tak je to jen setrávání na stejných pozicích byt v jiné formě. Školní statky budou potřebovat investice, je lepší, aby byl určitý počet dobře vybavených statků, než všechny na nějaké úrovni.

Přála bych si, aby rozhodnutí také kopírovalo počet žáků, vizi a záměr školy. My máme 440 zemědělsky vzdělávaných žáků a ti praktickou výuku potřebují. Jsem přesvědčena, že náš zřizovatel nedělá unáhlené kroky, že řešení nakonec přijde, ať už jakékoliv, a ulehčí se všem. Nejhorší je nejistota. Možná, že někdy ne úplně dobrá jistota je lepší, než dlouhá nejistota.

akr

UZNÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Ministerstvo zemědělství umístilo počátkem září na svých webových stránkách novou záložku „uznávání výsledků dalšího vzdělávání – autorizace“ a tím začalo vůči veřejnosti plnit (jako jeden z tzv. autorizujících orgánů) ustanovení zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). Tento zákon umožňuje, aby např. pracovnice v pekárně, která není vyučená, získala certifikát osvědčující její dovednosti a znalost některých pracovních činností, které si osvojila v průběhu zaměstnání anebo svým dalším vzděláváním. Ověření, zda je její odborná způsobilost na předepsané úrovni, provede tzv. autorizovaná osoba, což je fyzická nebo právnická

osoba, která po splnění podmínek stanovených citovaným zákonem, získá od příslušného ústředního správního úřadu souhlas k provádění zkoušek. Pro povolání v oblasti zemědělství, potravinářství, lesního a vodního hospodářství je autorizujícím orgánem Ministerstvo zemědělství ČR.

Systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání vychází z Národní soustavy kvalifikací, která pro jednotlivá povolání nebo jejich typové pozice stanovuje kvalifikační a hodnotící standardy. Jednoduše řečeno, kvalifikační standard stanovuje, co má dotyčná osoba v daném povolání umět, znát a hodnotící standard stanovuje, kdo a jakým způsobem to ověří. V praxi však většinou postačuje, aby

osoba pro uplatnění na trhu práce vykonávala z vybraného povolání pouze některé činnosti. Proto byly stanoveny tzv. dílčí kvalifikace, což je prakticky minimum pracovních činností, jejichž osvojení umožňuje fyzické osobě uplatnění na trhu práce, např. v úplné kvalifikaci pro povolání pekař byly vytvořeny čtyři dílčí kvalifikace, a to *výroba chleba a běžného pečiva*, *výroba jemného pečiva*, *výroba perníku* a *výroba trvanlivého pečiva*.

S podrobnostmi o Národní soustavě kvalifikací, s jejími cíli, využitím a metodikou tvorby standardů se čtenář seznámí na webových stránkách www.nsk.nuov.cz. Více než filozofie vzniku a další teoretická východiska Národní soustavy kvalifikací však bude zajímat fyzickou osobu, která pracuje v povolání, pro které neabsolvovala odborné vzdělání, jak si může nechat ověřit a uznat dovednosti a znalosti získané v průběhu zaměstnání. Potřebné informace získá na webových stránkách ministerstva zemědělství a také na adrese www.narodni-kvalifikace.cz. Zde zájemce o uznání dílčí kvalifikace najde všechny potřebné údaje pro přihlášení se ke zkoušce (včetně formuláře přihlášky) i o vlastním průběhu a obsahu zkoušky. Potřebné informace najde v hodnotícím standardu zvolené dílčí kvalifikace. Dozví se zde, které odborné způsobilosti musí při zkoušce prokázat, jaká budou kritéria jejich hodnocení (zkušební otázky), dozví se, jak dlouho bude zkouška trvat a kolik za ni bude muset zaplatit. Od autorizované osoby, ke které se na zkoušku přihlásí, zjistí termín zkoušky, které certifikáty a osvědčení musí pro vykonání zkoušky předložit (např. zdravotní průkaz pro práci v potravinářství, řidičský průkaz apod.). Seznam autorizovaných osob, které mohou zkoušet a vydávat osvědčení pro danou dílčí kvalifikaci, bude zveřejněn na webových stránkách MZe ČR a na celostátním seznamu pro všechny autorizující orgány vedeným Národním ústavem odborného vzdělávání.

Také osoby, které mají zájem o autorizaci (tj. osoby, které budou provádět přezkoušení žadatelů o uznání celoživotního vzdělávání), najdou potřebné údaje pro získání autorizace na webových stránkách ministerstva zemědělství. Zájemci o udělení autorizace si mohou stáhnout potřebné formuláře (žádosti, čestná prohlášení a potvrzení), které jsou upraveny přímo pro jednotlivé kategorie žadatelů (fyzické osoby, právnické osoby a školy) a obsahují i specifické informace autorizujícího orgánu, např. bankovní spojení. Každá žádost obsahuje rovněž podrobné informace pro její vyplnění a doložení zákonem stanovených podmínek pro udělení autorizace. Pokud žadatel tyto podmínky splní, má na udělení autorizace právní nárok. Udělení autorizace je zpoplatněno a vydává se na dobu 5 let. Osobou, která bude žádosti na ministerstvu administrovat je Ing. Ondřej

Brožka, pracovník odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství – 15010, kontakt e-mail: ondrej.brozka@mze.cz, tel.: 221 812 860. Na tento odbor je možné adresovat žádosti o udělení autorizace. Předpokládá se, že o autorizaci projeví zájem především školy zařazené do trvalé vzdělávací základny ministerstva zemědělství. Požádat však může kterákoliv osoba, která splní požadavky stanovené zákonem o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Počátkem září bylo na webových stránkách www.narodni-kvalifikace.cz zveřejněno za rezort zemědělství 22 dílčích kvalifikací. Týkají se zatím jen řemeslných povolání cukrář (8), pekař (4) a řezník-uzenář (11). Jedna dílčí kvalifikace je společná pro povolání cukrář i pekař. U každé dílčí kvalifikace jsou ke stažení také formuláře zápisu o zkoušce a protokolu o zkoušce. Oba formuláře jsou vždy upraveny přímo pro danou dílčí kvalifikaci.

Počet dílčích kvalifikací by se měl v nejbližší době rychle rozrůstat. Již nyní jsou připraveny ke schválení dílčí kvalifikace pro povolání opravář zemědělských strojů, rybář, včelař a zahradník. Sektorové rady, poradní orgány, které posuzují strukturu, formu a obsah dílčích kvalifikací v rezortu zemědělství, projednávají další kvalifikace z oblasti zemědělství, potravinářství, lesního a vodního hospodářství, jejichž schválení se uskuteční během několika měsíců. Zatím se tvorba dílčích kvalifikací soustřeďuje pouze na dělnická povolání. Postupně budou vytvářeny a schvalovány dílčí kvalifikace i pro povolání na vyšších stupních vzdělání.

Ing. Ondřej Brožka, Ing. Josef Matoušek
MZe ČR Praha

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

V říjnu 2006 předložil Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) ke schválení na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT ČR) 63 rámcových vzdělávacích programů oborů vzdělání středního vzdělávání (dále jen RVP). V březnu 2007 proběhlo veřejné připomínkové řízení a na základě vyhodnocení připomínek byly RVP upraveny. V červnu 2007 schválilo ministerstvo školství předložené RVP a vydalo je v souladu s § 4 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

V souvislosti s tím MŠMT ČR připravilo novelu nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, na jejímž základě jsou v příloze tohoto nařízení doplněny výše uvedené nové obory vzdělání, pro něž byly vydány RVP, a zároveň uvedeny stávající obory vzdělání, které jsou jimi nahrazovány. Návrh nařízení vlády byl schválen dne 13. 8. 2007 vládou České republiky s účinností dnem 31. srpna 2007.

V tomto souboru rámcových vzdělávacích programů jsou pro oblast zemědělství, lesnictví a potravinářství vydány RVP (uvedené v tab. 1) jak pro obory vzdělání s maturitní zkouškou (úroveň M), tak pro obory vzdělání s výučním listem (úroveň H):

Tab. 1 RVP vydané 2007

RVP úroveň M	RVP úroveň H
Agropodnikání	Zemědělec – farmář
Mechanizace a služby	Zahradník
Veterinářství	Opravář zemědělských strojů
Lesnictví	Cukrář
Zahradnictví	Pekař
Vinohradnictví	Řezník – uzenář
Analýza potravin	

V souladu se školským zákonem jsou školy povinny připravit si svůj školní vzdělávací program (ŠVP) nejpozději do dvou let od jeho vydání, tzn. pro výše uvedené obory vzdělání nejpozději do 31. 8. 2009. Zodpovědnost za tvorbu ŠVP a realizaci výuky podle ŠVP má ředitel školy.

Všechny školy, které vyučují tyto obory vzdělání, obdržely od NÚOV v písemné podobě manuál pro tvorbu ŠVP tzv.

Metodiku tvorby ŠVP pro SOŠ a SOU a CD, kde jsou kromě metodiky všechny RVP vydané v r. 2007 v elektronické podobě.

V současné době má NÚOV připravený další soubor rámcových vzdělávacích programů, který bude předložen ke schválení na MŠMT ČR. Od 1. října do 10. listopadu 2007 proběhne vnější připomínkové řízení. RVP budou vyvěšeny na webových stránkách NÚOV: www.nuov.cwwz, kde si je můžete prohlédnout a zaslat nám své názory a připomínky k odborným částem RVP pro obory vzdělání v oblasti zemědělství, lesnictví, ekologie a potravinářství (uvedené v tab. 2).

Předpokládáme, že tyto RVP budou schváleny s účinností od 1. 9. 2008.

Tab. 2 RVP ke schválení 2008

Připravené RVP		
úroveň M	úroveň H	úroveň E
Rybářství	Rybář	Zahradnické práce
Ekologie a životní prostředí	Včelař	Opravářské práce
	Jezdec a chovatel koní	Potravinářská výroba
Technologie potravin	Mechanizátor lesní výroby	Potravinářské práce
	Zpracovatel dřeva	
	Výrobce potravin	

Děkujeme všem školám, které s námi spolupracovali při tvorbě rámcových vzdělávacích programů pro výše uvedené obory vzdělání.

Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha

POZOR NA LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

ve skladování a používání hnojiv

Hlavní změny

§ 4 Skladování statkových hnojiv

Nové znění § 4 upravuje v odstavci 1 možnosti uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě před jejich použitím. Je zde specifikován pojem „uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě před jejich použitím“, a to jako maximálně dvouleté uložení na jednom místě.

V odstavci 4 je umožněno snížení objemu skladovacích kapacit ve stanovených případech, které vyplývají ze zemědělské praxe. V současné době je část statkových hnojiv zpracovávána na organická hnojiva, např. kompostováním, aerobní fermentací v biofermentorech, anaerobní fermentací při výrobě bioplynu apod. Část statkových hnojiv je uváděna do oběhu. Existují i podniky, kde se např. kejda likviduje jako odpad čistírenským způsobem. Tato statková hnojiva tedy nemusí být skladována po určenou dobu, jako kdyby měla být využita ke hnojení, v závislosti na klimatických, povětrnostních a půdních podmínkách. V případě doložitelného vynětí celého objemu nebo části produkovaných statkových hnojiv z výše uvedených důvodů je možné akceptovat úměrné snížení požadovaných skladovacích kapacit. Skladovací kapacita však i po snížení musí odpovídat (z důvodů dostatečné rezervy pro nepředvídatelné okolnosti) minimálně dvouměsíční celkové produkci statkových hnojiv. Možnost snížení skladovacích kapacit se netýká podniků, kde je např. kejda uváděna z velkochovu do oběhu v rámci obchodního vztahu na pozemky v obvyklých agrotechnických lhůtách po skladování v objektech jejího producenta.

§ 7 Vedení evidence

S ohledem na skutečnost, že původní text odstavce 1 je uveden přímo v zákoně o hnojivech, byl novelou vyhlášky částečně zrušen. Změna textu v závěru původního odstavce 1 je navržena z důvodu upřesnění bližší časové specifikace vedení evidence pro účely provedení kontroly. Rovněž je proti původnímu znění umožněno vedení evidence hnojení různým způsobem, rozhodující je tedy pouze úplnost zaznamenaných údajů a nikoliv jejich forma. Pro lokalizaci půdních bloků pro potřeby kontroly dotací je nutno uvádět údaje o užívaných půdních blocích nebo o jejich dílech,

Široká zemědělská veřejnost se musela v letošním roce opět vypořádat se změnami v legislativě, které jsou obsaženy ve Vyhlášce č. 91/2007 Sb., ze dne 23. dubna 2007, kterou se mění Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhlášky č. 476/2000 Sb., vyhlášky č. 473/2002 Sb. a vyhlášky č. 399/2004 Sb. stanoví podle § 16 písm. c) zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákona o hnojivech) podrobnosti skladování hnojiv a statkových hnojiv, způsobu používání hnojiv, statkových hnojiv a pomocných látek a způsobu vedení evidence o použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů.

Právní úpravy vycházejí z návaznosti na nařízení vlády č. 79/2007 Sb. a novelu č. 81/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí, nařízení vlády o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření. Hlavní cíl těchto opatření je sledování přívodu využitelného dusíku na plochu pozemků. Tyto hodnoty budou vypočítávány na základě údajů vedených v evidenci o množství, druhu a době použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, plodin a let. Předkládaný materiál nově zavádí pro potřeby kontroly nároků žadatelů o dotace používání kódů půdních bloků, popřípadě kódů dílů půdních bloků, neboť evidence hnojení je jednou ze základních podmínek nezbytných k získání dotací.

Dalšími důvody pro předložení novely vyhlášky jsou požadavky Evropské komise obsažené zejména ve Směrnici Rady 91/676/EHS (tzv. nitrátová směrnice) ochránit vody před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů. V předkládaném materiálu jsou jednoznačně stanoveny požadavky na skladování a způsob používání hnojiv a statkových hnojiv, jakož i požadavky na používání a skladování organických hnojiv. Stejně tak novela vyhlášky reaguje na požadavky kontrolních orgánů ČR na upřesnění používané terminologie i vyjasnění sporných částí vyhlášky, která je v současné době ošetřena výklady ministerstva zemědělství.

tedy číslo čtverce mapy a zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu. Tabulka uvedená v příloze č. 1 vyhlášky byla upřesněna na základě poznatků zemědělské praxe a připomínek kontrolních orgánů (zpřesnění terminologie, doplnění údajů o ploše, doplnění živiny „síra“, sloučení kategorií hnojiva a statková hnojiva apod.).

Podle § 9 odst. 6 zákona o hnojivech se evidence hnojení „vede o množství, druhu a době použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů podle jednotlivých pozemků, plodin a let“. Podle § 2 tohoto zákona jsou statkovým hnojivem vedlejší produkty chovu hospodářských zvířat a rostlinné zbytky. Používáním statkových hnojiv se tedy rozumí nejen jejich technická aplikace, ale i ponechání sklíditelných rostlinných zbytků na pozemku nebo ponechání výkalů a moči hospodářských zvířat při pastvě nebo při jejich jiném pobytu na zemědělské půdě. Z výše uvedených důvodů je nutné vyžadovat i tuto evidenci a k ní doplnit do tabulek uvedených v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky údaje stanovené v § 7 odst. 1 a 2 vyhlášky.

Příloha č. 1 vyhlášky

V příloze č. 1 byla tabulka doplněna zejména o údaje potřebné ke kontrole agroenvironmentálních opatření, přímých plateb (SAPS) a ostatních dotací (LFA, Natura 2000). Pro účely kontroly plnění požadavků souvisejících s uvedenými platbami a dotacemi se pozemkem rozumí půdní blok nebo jeho díl. Pro uvedení katastrálního území, které je nutné pro upřesnění polohy pozemku, je vyčleněn zvláštní sloupec. Podnikatelé v zemědělství registrovaní v registru půdy (LPIS) uvádějí do rubriky „Katastrální území“ čtverec mapy a místo čísla pozemku uvedou zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu. Tyto údaje slouží nejen pro kontrolu dotací, ale i pro účely agrochemického zkoušení zemědělských půd, nitrátové směrnice apod. Pro kontrolu plnění požadavků na zapravení hnojiv a statkových hnojiv do půdy (§ 5 odst. 4 vyhlášky č. 274/1998 Sb., § 11 odst. 5 nařízení vlády č. 103/2003 Sb. – podmínky dobrého zemědělského stavu pro cross compliance) je požadován údaj o datu zapravení uvedených látek do půdy. Pro potřeby jak kontroly, tak i podnikatelů v zemědělství byl přidán požadavek na uvedení plochy pozemku, plochy pěstované plodiny a hnojené plochy. Uvedené plochy nemusí být stejné, zejména při pěstování více plodin stejné kultury na jednom pozemku (půdním bloku nebo jeho dílu) a rovněž při vynechání hnojení na části pozemku, např. při diferencovaném hnojení v rámci tzv. precizního zemědělství nebo z důvodů požadavku jiných předpisů (např. nařízení vlády č. 103/2003 Sb. – požadavek na nehnojení v blízkosti vodní toků). Pro lepší přehlednost byl v tabulce

dále doplněn požadavek na uvedení údaje o použití hnojiva a statkového hnojiva celkem za celý pozemek (půdní blok nebo jeho díl).

Tabulka byla zjednodušena sloučením skupin organického hnojení (organická a organominerální hnojiva, statková hnojiva, upravené kaly) a minerálního hnojení (minerální hnojiva). Z praktického hlediska byla v tabulce uvedené v příloze č. 1 doplněna živina síra „S“, neboť touto živinou se stále více cíleně hnojí. Do souladu s jinými předpisy byla uvedena i terminologie. Místo pojmu „aplikace“ byl použit obecnější termín „použití“ zahrnující i ponechání výkalů a moči hospodářských zvířat na zemědělské půdě; místo pojmu „stopové prvky“ byl použit pojem „hnojiva se stopovými živinami“ uvedený ve vyhlášce č. 474/2000 Sb. Z důvodů zmírnění požadavků na formu vedení evidence bylo vypuštěno číslování sloupců tabulky.

Příloha č. 2 vyhlášky

Důvodem pro změny tabulky v příloze č. 2 vyhlášky je zejména potřeba upřesnit evidenci přívodu živin ve výkalech a moči hospodářských zvířat při pastvě nebo při jejich pobytu na zemědělské půdě. Údaje v tabulce byly rovněž doplněny o hodnoty přívodu živin do půdy při použití hnoje z hluboké podestýlky, který má vyšší obsahy živin, neboť obsahuje i živiny obsažené v moči zasáklé do steliva. Tato technologie bez produkce močůvky je v praxi široce využívána.

Ing. Pizinger Milan
Regionální pracoviště ÚZPI Písek

CENY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V ČESKÉ REPUBLICE

1. díl

Po roce 1989 se půda stává, stejně jako ve všech zemích s tržním hospodářstvím, zbožím. Jako každé zboží musí mít svou cenu vyjádřenou v penězích. Půda jako zboží má své specifické zvláštnosti. Je to omezený zdroj, neboť její celková nabídka je daná přírodou. Je vymezena v konkrétní lokalitě na přesně určeném místě. Půda obecně, a zejména zemědělská půda, má vlastní výrobní zhodnocovatelské schopnosti. I bez zásahu člověka může produkovat nové statky. V České republice může mít půda rozdílné ceny v závislosti na způsobu a metodě oceňování. Na počátku 90. let byly zpracovány tzv. úřední ceny zemědělské půdy. Jejich zpracováním byl decizní sférou pověřen Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha (VÚEZ). Od r. 2001 úřední ceny aktualizuje Ministerstvo financí ČR a publikuje je v cenových předpisech. VÚEZ od r. 1996 systematicky provádí šetření tržních cen zemědělských pozemků ve vybraném souboru 24 okresních katastrálních úřadů v ČR, tak jak jsou evidovány v kupních smlouvách kupujících (nabyvatelů).

Oceňování půdy

Výchozím oceňovacím předpisem pro oceňování půdy a ostatního majetku je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), který nabyl účinnosti 1. ledna 1998. Zákon o oceňování majetku je široce koncipovaným předpisem, který upravuje způsoby oceňování věcí, práv a jiných majetkových hodnot a služeb pro fiskální potřeby. Fiskální potřeby jsou dány:

- úpravami daně z nemovitostí (zákon č. 338/1992 Sb., v pozdějším znění),
- stanovením náhrad při vyvlastnění staveb, pozemků, porostů a práv k nim,
- při stanovení výchozí prodejní ceny zemědělské půdy ve vlastnictví státu (zákon č. 95/1999 Sb., v pozdějším znění),
- při směně pozemků v případě provádění pozemkových úprav podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.

Úřední ceny zemědělské půdy

Úřední ceny zemědělské půdy byly zpracovány po analýze praktických i teoretických postupů oceňování půdy ve

vyspělých zemích s tržní ekonomikou a s využitím výsledků nové bonitace českého zemědělského půdního fondu. Nová bonitace zemědělského půdního fondu byla prováděna v sedmdesátých letech XX. století. Využití nové bonitace vytvořilo předpoklad, že úřední ceny zemědělské půdy budou dostatečně objektivně vyjadřovat relace a hodnotu půdy ve velmi rozdílných přírodních a půdně-klimatických podmínkách charakterizované bonitovanými půdně-ekologickými jednotkami (BPEJ). Nedostatkem tohoto přístupu zůstal fakt, že úřední ceny zemědělské půdy nemohou postihnout ekonomické a tržní ocenění konkrétního zemědělského pozemku (parcely). Cena konkrétního pozemku odráží nejen ekonomický potenciál diferencované úrodnosti půdy (produkční schopnosti), ale i míru horizontální a vertikální členitosti pozemku, jeho polohu, způsob využívání, technické vybavení a další vlastnosti vyplývající z vlastnických vztahů k zemědělskými pozemkům. Ocenění všech těchto vlastností zemědělského pozemku v tržním hospodářství nejlépe může vystihnout pouze tržní cena pozemku.

Metodický přístup stanovení úřední ceny zemědělské půdy

Metodika stanovení úřední ceny zemědělské půdy (ÚCZP) vycházela z ekonomických charakteristik bonitovaných půdně-ekologických jednotek. Jednotlivé BPEJ jsou charakterizovány pětímístným kódem, který zahrnuje informace o klimatickém regionu, hlavní půdní jednotce, sklonitosti, expozici, skeletovitosti a hloubce půdy, včetně ekonomických charakteristik. Ekonomické parametry zahrnují parametrizované výnosy oceňovacích plodin a normativní náklady vynaložené na jejich dosažení. Databáze 2 199 BPEJ je vedena a aktualizována Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy Praha (VÚMOP). Databáze ekonomických parametrů včetně úředních cen zemědělské půdy, výnosnosti půdy a hrubých ročních rentních efektů je vedena a aktualizována VÚEZ.

Sazby úředních cen zemědělské půdy

Sazby úředních cen zemědělské půdy pro jednotlivé BPEJ byly poprvé stanoveny v r. 1991, r. 1993 byly třikrát přepracovány. Po ustanovení České republiky v r. 1993 byly sazby ÚCZP vyhlášeny v ustanovení § 25, přílohy č. 16 vyhlášky MF ČR č. 178/1994 Sb. v pozdějším znění

(č. 279/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku). Poslední znění bylo ve vyhlášce MF č. 173/2000 Sb. Od 1. října 2001 vstoupila v platnost nová vyhláška ministerstva financí č. 338/2001 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku ve znění vyhlášky č. 127/1999 Sb. a vyhlášky č. 173/2000 Sb. Poslední úprava cenového předpisu ministerstva financí byla uvedena ve vyhlášce č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) ve znění vyhlášky č. 425/2003 Sb. a vyhlášky č. 640/2004 Sb. a č. 617/2006 Sb. z 20. prosince 2006. V této vyhlášce v příloze č. 19 jsou uvedeny základní ceny zemědělských pozemků podle bonitovaných půdně-ekologických jednotek a v příloze č. 20 této vyhlášky jsou uvedeny úpravy základních cen zemědělských pozemků.

Průměrné ceny zemědělských pozemků v katastrálním území

Daň z pozemku je ustanovena v zákoně ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti v pozdějším znění. Podle tohoto zákona základem daně ze zemědělských pozemků (orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, luk a pastvin) je cena půdy, která se zjišťuje násobením skutečné výměry pozemku v m² průměrnou cenou půdy, stanovenou v Kč/m², přiřazenou k jednotlivým katastrálním územím odvozením z bonitovaných půdně-ekologických jednotek, vždy k 1. lednu zdaňovaného období. Sazba daně činí ze základu daně u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad a ovocných sadů 0,75 %, u trvalých travních porostů (luk a pastvin), hospodářských lesů

a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb 0,25 %. Podle § 17 zákona o dani z nemovitosti vydává MZe ČR seznam katastrálních území s přiřazenými cenami zemědělské půdy odvozenými jako vážený průměr z cen bonitovaných půdně-ekologických jednotek. Základním východiskem pro stanovení průměrné úřední ceny zemědělských pozemků v katastrálním území se staly ÚCZP, stanovené pro jednotlivé BPEJ, které se nacházely v administrativních hranicích jednotlivých katastrálních území. Průměrná cena všech BPEJ, a tudíž i všech pozemků, byla vypočítána jako vážený průměr. Průměrná úřední cena zemědělských pozemků vypočítaná ze sazeb ÚCZP podle vyhlášky MF ČR č. 393/1991 Sb. byla poprvé uveřejněna ve vyhlášce MZe ČR č. 613/1992. Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými cenami pozemků, orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, luk a pastvin, odvozených od BPEJ. Od r. 2002 byly průměrné ceny zemědělských pozemků v katastrálních územích uveřejněny ve vyhlášce MZe ČR č. 463/2002 Sb., jejíž poslední znění je uvedeno ve vyhlášce MZe ČR č. 570/2004 Sb. Tyto ceny jsou každoročně aktualizovány a doplňovány. Zpracování podkladů pro stanovení průměrných cen zemědělské půdy v katastrálních územích a aktualizaci vyhlášky ministerstva zemědělství zajišťuje odborné pracoviště Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, Praha-Zbraslav na základě vyhlášených ÚCZP v cenových předpisech ministerstva financí.

V příštím čísle tohoto časopisu bude pojednáno o tržních cenách zemědělské půdy v ČR.

Doc. Ing. Jiří Němec, CSc.
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha

VÝSLEDKY PROJEKTU FONTES

Vzdelávanie v rámci novovznikajúcich povolaní

Projekt FONTES je vyvinutý v rámci programu Leonardo da Vinci, ktorý je financovaný Európskym Spoločenstvom. Jeho cieľom je prispieť k vytvoreniu Európskeho vzdelávacieho rámca, podporujúceho celoživotné a spoluprácu medzi rôznymi subjektmi odborného vzdelávania na európskej úrovni.

V priebehu posledných rokov sa zistilo, že v oblasti odborného vzdelávania je potrebná širšia európska spolupráca. V tomto kontexte sa začal realizovať aj projekt FONTES, ktorého cieľom je valorizácia a diseminácia správnych praktických modelov v oblasti odborného vzdelávania,

týkajúcich sa nových zdrojov zamestnanosti, vznikajúcich v rámci oblasti rozvoja vidieka. Špecificky sa projekt zameriava na valorizáciu niekoľkých vzdelávacích plánov, a to prostredníctvom vývinu súboru nástrojov, navrhnutých za účelom hodnotenia týchto tréningových plánov a hľadania možností ich štandardizácie a návrhu modelu tele-tréninovej platformy, ktorý by bol schopný efektívnym spôsobom ponúkať a ďalej rozširovať vzdelávacie aktivity a súvisiace informácie, ktoré umožnia implementáciu a využívanie tohto valorizačného systému pre nové plánované vzdelávacie aktivity.

Projekt FONTES bol dvojročným projektom. Začal sa realizovať v októbri 2005 aj vďaka vytvoreniu nadnárodnej siete, tvorenej z jedenástich subjektov zo siedmich rôznych krajín: Nemecko, Grécko, Taliansko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko (Informácie o partneroch: http://fontes.camaleonico.com/socios_eng.html)

Takisto bola založená **Tematická sieť FONTES**: sieť otvorená k spolupráci všetkých subjektov, ktoré majú záujem podieľať sa na projekte a na valorizácii novovznikajúcich profesií v rámci vidieckych oblastí. Ku koncu projektu dosiahla Tematická sieť počet 92 spolupracujúcich subjektov (vzdelávacie centrá, združenia, spoločnosti, miestna samospráva atď.) a predpokladá sa, že tieto subjekty sa budú aj v budúcnosti podieľať na spolupráci v rámci ďalších projektov a aktivít. Počas projektu boli vypracované „nástroje FONTES“, ktoré sa budú využívať na analýzu stavu v odbornom vzdelávaní vo vidieckych oblastiach. Sú to:

- Európske observatórium
- Zdrojové centrum informácií a výučby (ILRC)
- Model platformy tele-tréningu
- Príručka správnych postupov

Európske Observatórium bolo vytvorené za účelom posúdenia možností zavádzania nových itinerárov výučby a novovznikajúcich profesionálnych profilov. Predstavuje „živé laboratórium“ projektu, v ktorom rôzni partneri pracovali a stále pracujú na svojich požiadavkách pre vytvorenie nástroja, nazvaného FONTES Analýzy. Tieto sú dostupné vo všetkých jazykových mutáciách partnerských krajín na adrese: http://fontes.spaceavengers.com/herramientas/observatory_en.html

Projekt FONTES podporuje využívanie nových informačných a komunikačných technológií s cieľom uľahčiť vzdelávací proces pre tých ľudí z vidieckych oblastí, ktorí kvôli nedostupnosti alebo problematickej geografickej polo-

he svojej oblasti, nie sú schopní prichádzať na riadny vyučovací proces. Tento model má byť užitočnou pomôckou pre všetky vzdelávacie subjekty, ktoré majú záujem rozšíriť svoju ponuku o tele-tréningové kurzy pomocou zavádzania nových informačných a komunikačných technológií.

Kompletný model je dostupný na stiahnutie vo všetkých jazykových mutáciách partnerských krajín na adrese: http://fontes.spaceavengers.com/herramientas/teletraining_en.html

Podpora a zavádzanie nových pracovných príležitostí alebo zdrojov musí mať na zreteli potrebu nových ponúk školení, vzťahujúcich sa na tieto nové pracovné miesta. Hlavným problémom pri zavádzaní týchto nových povolání je nedostatok kvalifikovaných odborných pracovníkov pre nové profesie a služby. Z tohto dôvodu bolo vytvorené Zdrojové centrum informácií a výučby (Information and Learning Resources Centre – ILRC), ktoré tvorí dokumentačnú a teoretickú časť webovej stránky. Zámerom Centra je poskytovať čo najväčšieho množstva informácií o možnostiach vzdelávania sa v rozličných oblastiach činnosti Tematickej siete FONTES. Viac informácií o tejto sekcii je dostupných na adrese:

http://fontes.space-avengers.com/herramientas/resources_en.html

Zámerom Príručky správnych postupov je stať sa užitočným nástrojom pre transformáciu, modernizáciu a osvojovanie si inovatívnych a vysoko kvalitných európskych systémov odborného vzdelávania. Táto príručka obsahuje súhrn výsledkov práce, vykonanej v rámci projektu FONTES a tiež užitočné informácie o nových zdrojoch zamestnanosti a novovznikajúcich profesiách. Tieto profesie so sebou prinášajú do vidieckeho priestoru nové možnosti zamestnanosti.

Všetky vytvorené nástroje sú umiestnené na projektovej web stránke: www.fontesproject.eu

Ing. Peter Vnučko, Agroinštitút Nitra

MEZINÁRODNÍ PROJEKT PRO ZEMĚDĚLSKÉ PORADCE

Ústav zemědělských a potravinářských informací vypracoval projekt vztahující se k řešení otázky odborné způsobilosti a certifikace zemědělských poradců podle nových požadavků Společné zemědělské politiky EU. Projekt byl Českou národní agenturou programu Leonardo Da Vinci vybrán k realizaci a nyní již můžeme hodnotit výsledky, protože projekt se blíží ke svému závěru.

O projektu jsme již v časopise Zemědělská škola informovali“ (číslo 1 a 2, roč. 69/2006–7), a proto v následujícím

článku navazujeme na uveřejněné informace a doplňujeme nové skutečnosti i výsledky projektu.

Profesní kompetence a certifikace zemědělských poradců ve světě konkurenčního trhu obchodních služeb (AAC)

Mezinárodní projekt, výše uvedeného názvu, probíhá (září 2005 – prosinec 2007) s účastí partnerských organizací z Česka, Slovenska, Maďarska, Německa, Polska a Rakous-

ka. Projekt vznikl na základě potřeby přijmout změny zavedené novou Společnou zemědělskou politikou EU, které nabývaly platnosti r. 2007. Hlavním cílem Společné zemědělské politiky (CAP) je venkovský rozvoj a multifunkční zemědělství. Jednou ze součástí těchto změn je nově vzniklá povinnost pro členské státy zajistit zemědělské poradenství v takovém rozsahu, aby všechny zemědělské podniky i soukromí zemědělci byli schopni dodržet opatření týkající se zlepšení ochrany přírody, péče o hospodářská zvířata a bezpečnosti potravin. Dodržení těchto opatření je podmínkou pro vyplacení dotací zemědělcům (systém kontrol bude platný od 1. ledna 2009). Opatření jsou známa pod názvem **cross-compliance**, což se u nás často překládá jako křížová shoda, podmíněnost či křížová kontrola. Nařízení Rady EU č. 1782/2003 ukládá všem členským státům povinnost vytvořit vlastní poradenský systém pro tuto oblast. Právě tato povinnost dala vzniknout návrhu – vytvořit a uskutečnit mezinárodní projekt, který by pomohl formou vzájemného sdílení zkušeností při zavádění poradenského systému v oblasti cross-compliance.

Co bylo cílem a jaký je výsledek projektu

Cílem projektu bylo analyzovat a porovnat poradenské systémy včetně jejich připravenosti na nové úkoly a na základě společných zkušeností stanovit obecný standard znalostí poradce pro cross-compliance. To vše za účelem zajištění vysoké úrovně poradenské pomoci pro všechny farmáře, kteří to budou potřebovat, protože si sami s legislativou v oblasti dodržování předpisů cross-compliance nebudou vědět rady.

Jako finální výstup byl vytvořen dokument – příručka s názvem „MANUÁL KOMPETENCE PORADCE PRO CROSS-COMPLIANCE“, kde jsou soustředěny požadavky na nutné znalosti poradců, kteří nabízejí poradenské služby v oblasti cross-compliance. Přehled požadavků je vytvořen podle jednotlivých 19 zákonných norem hospodaření, minimálních standardů SMR (Statutory Management Requirements) a podle standardů pro udržení půdy v dobrém zemědělském a ekologickém stavu GAEC (Good Agricultural and Environmental Conditions) spolu s nároky na péči o trvalé travní porosty PP (Permanent Pasture). Vytvořený „manuál“ může být pomůckou pro všechny, kdo se potřebují přehledně seznámit s oblastí dodržování požadavků cross-compliance.

Poznatky z výsledků projektu mohou čerpat nejen uchazeči o post poradce v otázkách cross-compliance, ale i odborné střední a vysoké školy, které vychovávají odbor-

níky pro budoucí praxi. Těž může sloužit pro orientaci v problematice komorám, profesním svazům, podnikům, úřadům a rozvojovým agenturám. Konečná verze příručky bude po schválení dostupná během posledního čtvrtletí r. 2007 na webových stránkách projektu: <http://www.agroextension.net> (poté použít navigační tlačítka na levé straně obrazovky: International projects/AAC/ Manual)

Zkušenosti a závěry plynoucí z projektu

- Zkušenosti a informace o rozdílech mezi poradenskými systémy v partnerských zemích

Současnou situaci jsme analyzovali v 1. fázi projektu v r. 2005–6. Přístup k zemědělskému poradenskému systému se značně liší podle zkoumané země. Odlišné struktury zemědělství a různý historický vývoj vyžadují zvláštní poradenské řešení pro každý případ. Porovnání jednotlivých zemí ukazuje, že příklady systémů, které se ukázaly být úspěšné v jedné zemi, nemusí být vhodné pro aplikaci v jiné zemi, ale znalosti o těchto systémech poradenství mohou být užitečné.

Když porovnáváme zemědělské poradenské systémy a služby v členských státech, které jsou partnery projektu AAC, zjišťujeme, že kromě dvou základních variant veřejnoprávní nebo soukromé služby existuje i forma poloprávní, resp. systém je tvořen jak soukromými, tak státními subjekty. Nyní se zdá, že současně se zaváděním zemědělského poradenského systému podle požadavků CAP se tyto různé stávající systémy vyvíjejí podobně. V některých partnerských zemích projektu AAC se organizace změnila málo nebo vůbec ne, např. v Rakousku je poskytovatelem služeb agrární komora, v Polsku existuje směs veřejnoprávních a soukromých orgánů. V Bavorsku se veřejnoprávní poradenský systém mění převážně na soukromý a výběr soukromých poskytovatelů poradenských služeb se provádí „transparentním postupem“ a po něm následuje akreditační postup. Podobné řešení se plánuje v Maďarsku. V České republice a na Slovensku je systém založen na privátních poradcích.

- Hodnocení jednotlivých poradenských systémů z hlediska potřeby odborné přípravy poradců pro nové úkoly

Členské státy měly tendenci budovat zemědělský poradenský systém (FAS) na stávajících systémech. Různé přístupy k poskytování rad ohledně cross-compliance v členských státech mají několik důvodů. Jsou to například vlastnictví FAS, tradice a politická kultura v členském státu,

přístup zemědělců k informačním technologiím a úroveň jejich vzdělání, struktura hospodářství apod.

Pokud jde o financování, také zde existují významné rozdíly. V zásadě tu jsou tři varianty. Jednak může být FAS garantován pouze financováním ze státní pokladny, jednak může být financován přes program rozvoje venkova, tj. prostřednictvím fondů EU. A existuje ještě něco mezi tím, tj. části jsou financovány státem, části prostřednictvím programu rozvoje venkova. V některých zemích (Bavorsko, Sasko, Rakousko) je program čistě financován ze státního rozpočtu. V Maďarsku je vlastní příspěvek zemědělců na náklady poradenských služeb, jak se zdá, jeden z nejvyšších mezi partnerskými zeměmi. V Rakousku kryje (povinný) příspěvek na povinné členství v komoře část nákladů na poradenské služby. Náklady na provozování, rozvoj a monitoring poradenského systému jsou v Maďarsku kryty ze státního rozpočtu a v ostatních zemích to není jinak. V České republice bude stát financovat prostřednictvím EU fondu EAFRD (tj. Programu rozvoje venkova) poradenskou službu v oblasti cross-compliance do 80 %, zbytek uhradí zemědělec certifikovanému poradci ze svých zdrojů.

Od poradců v Polsku, Maďarsku, České republice a Rakousku se požaduje vyšší (odborné) vzdělání a praktické zkušenosti. Základní a povinné pokračovací školení poradců v Maďarsku je podobné jako v Bavorsku či Sasku: V Rakousku, Bavorsku a Maďarsku existují univerzitní kurzy pro zemědělské poradce. Systém přípravy poradců nemůžeme v současnosti kompletně unifikovat.

Jaké je poslání projektu

- Dosáhnout efektivnějšího přístupu v profesionální přípravě poradců.
- Podpořit, posílit myšlenku nutnosti odborného školení poradců v procesu inovace.
- Položit základ pro další spolupráci v oblasti kvalifikační způsobilosti poradců a jejich akreditace tak, aby do budoucna vznikla možnost jednotné koncepce v této oblasti.
- Formulace požadavků na kvalifikaci a profesionální přípravu poradců – umožní využití těchto výstupů v různých zemích – podle jejich potřeb.
- Položit do budoucna základ k možnosti vytvoření mezinárodní stálé pracovní skupiny z národních certifikačních autorit, která by v budoucnu mohla koordinovat, zpřesňovat a zlepšovat obecný standard poradce.

Očekávaný efekt

- Pokračující spolupráce mezi všemi účastníky projektu, cílovými skupinami, uživateli prostřednictvím vytvořené mezinárodní sítě.
- Partnerství nabízí široké spektrum znalostí a možností jejich přenosu přes tuto síť jako doprovodná přidaná hodnota jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.
- Stanovení obecného standardu kompetence (profesionální způsobilosti) poradce poskytujícího služby dotované v rámci CAP včetně znalostních a dovednostních požadavků.

Závěr

Všichni mezinárodní partneři projektu se shodli, že projekt byl pro ně po všech stránkách přínosný. Při hodnocení projektu partnery byly zdůrazněny tyto přínosy:

- získání informací k porovnání současného stavu vývoje poradenských systémů; zaváděných z nutnosti zabezpečit požadavky Nařízení Rady 1782/20003;
- získání informací o existujících vzdělávacích službách pro poradce, výměna zkušeností k provádění norem společenství;
- možnost využití získaných informací a znalostí pro práci se zemědělskými poradci;
- možnost poznat připravovaný systém nástavbového vzdělávání v partnerských zemích a získat přehled o subjektech odpovědných za tyto služby;
- příležitost navázat kontakt s institucemi různých států, které se zabývají poradenstvím a nástavbovým vzděláváním, navázání kontaktu s různými odborníky, kteří se zabývají problematikou zemědělského poradenství;
- možnost využití společně vytvořené příručky „Manuál poradce pro cross.compliance“ pro práci se zemědělskými poradci;
- využití zkušeností z projektu AAC při zpracování programů kurzů, příruček, prezentací, PPT a školících materiálů pro poradce.

Mimo to byly výsledky projektu předneseny na mnoha konferencích a seminářích.

Ing. Zdeňka Marešová
ÚZPI

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise

Malí šéfkuchaři EU

Evropská komise a evropské sdružení šéfkuchařů Eurotoques International spustily internetové stránky pro děti s názvem Malí šéfkuchaři EU (EU Mini-chefs), které se chtějí připojit k boji proti dětské obezitě pomocí zdravého vaření. Stránky propagují Evropský den zdravé výživy, který oslavíme **8. listopadu 2007**. V ten den šéfkuchaři z celé Evropské unie dětem předvedou, že ve školách i v restauracích je možné vařit a jíst zdravě. Pro rodiče, učitele i děti je zde diskusní fórum o zdravé výživě a nechybí tu ani jednoduché zdravé recepty a rady od nejlepších šéfkuchařů Evropy. Malí šéfkuchaři EU jsou na adrese: <http://eu.mini-chefs.eu>.

Nové nařízení o biopotravinách

Nové nařízení o ekologické produkci a označování ekologických produktů přináší zjednodušení pro zemědělce i spotřebitele. Předpis stanoví cíle, zásady a základní pravidla ekologické produkce a obsahuje nový, trvalý režim dovozu a důslednější režim kontroly. Používání loga EU pro označování ekologické produkce bude povinné, ale může být doplněno logem příslušného členského státu nebo logem soukromým. V zájmu informování spotřebitelů musí být uvedeno místo původu výrobků. Logem ekologické produkce bude moci být označena pouze potravina, která je alespoň z 95 % tvořena ekologickými složkami. Používání geneticky modifikovaných organismů (GMO) bude i nadále zakázáno. V r. 2005 bylo v Evropské unii (25 členských států) přibližně 6 milionů hektarů obhospodařováno ekologicky nebo bylo v procesu přechodu na ekologickou produkci. Oproti r. 2004 to představuje nárůst o více než 2 %. V téže době se počet hospodářských subjektů působících v ekologické produkci zvýšil o více než 6 %.

Program Erasmus Mundus II

Program Erasmus Mundus byl zahájen v r. 2004 s cílem šířit ve světě vynikající kvalitu evropského vysokoškolského vzdělání. V prvních třech akademických rocích

(2004–2006) se programu zúčastnilo přes 2 300 studentů a více než 1 800 studentů bylo, aby letos v září začali studovat v Evropě. Nový program Erasmus Mundus II (pro období 2009–2013), který z těchto základů vychází, by se měl v této oblasti stát vzorem pro spolupráci se třetími zeměmi. V pětiletém období budou mít vysoké školy z Evropy a třetích zemí k dispozici 950 milionů EUR, díky nimž budou moci spojit své síly ve společných programech nebo v partnerstvích založených na spolupráci. Kromě toho budou moci z této částky poskytovat studentům z Evropy a třetích zemí stipendia na studium v mezinárodním prostředí.

Jednotná databáze

Evropským parlamentem a Evropskou komisí byl oficiálně otevřen veřejnosti jednotný portál pro terminologii týkající se EU. Databáze Interaktivní terminologie pro Evropu, známější pod zkratkou IATE, spojuje terminologické databáze jednotlivých orgánů a institucí EU do jedné databáze, která obsahuje 8,7 milionu termínů a pokrývá všech 23 úředních jazyků EU.

Databáze IATE: <http://iate.europa.eu>

Jazyky v EU: <http://europa.eu/languages/>

NA ŠKOLNÍM STATKU V PÍSKU

Poprvé jsem navštívila píseckou zemědělskou školu na jaře 2004. Přijala mě paní ředitelka Ing. Zdeňka Hůrská a společně se svými kolegy mě podrobně seznámila se školou (obsáhlý článek vyšel v č. 8/2004). Když jsme se v hovoru dostali ke školnímu statku, nemluvílo se nikomu lehce. Ale a situace se za nedlouho naprosto změnila – od 1. 1. 2005 se školní statek stal součástí školy. Dnešní jeho stav je mimo jiné i potvrzením skutečnosti, jak důležité pro kvalitu školy a jeho školních zařízení je soulad vedení spolupracujících organizací. Posuďte sami – škola a Školní statek v Písku jsou toho nejlepším příkladem.

Tentokrát mně byl průvodcem ředitel školního statku Ing. Jaroslav Procházka a při rozhovoru ho doplňoval zástupce školy Ing. Miloš Cieslar. Setkání se uskutečnilo na školním statku 29. 6. 2007 v rámci neformálního rozloučení se školním rokem.

Stručně z historie

Dějiny zemědělské školy v Písku se datují rokem 1870 a stejně dlouhá je i historie praktické výuky. Vedení tehdy nově založené školy uznávalo, že praxe je nezbytným doplněním výuky teoretické. První pozemek 50 korců (14,39 ha) získala škola od majitele dobešického statku a plochy sloužily hlavně jako pokusná pole. Po výstavbě nové školy r. 1887 bylo přikročeno k výstavbě hospodářských a provozních budov v její blízkosti a výměra pozemků se zvyšovala.

Nové možnosti nastaly r. 1953 po převzetí bývalého nájemního dvora Dobešice od Státního statku Protivín, kam se také přemístily původní provozy. Další příležitost se vyskytla r. 1968, ale projekt výstavby nového školního statku se nakonec neuskutečnil. V r. 1983 bylo započato s budováním nových objektů pro živočišnou výrobu i víceúčelové budovy s učebnami. Po několikaleté stagnaci hospodaření a rozvoje školního statku se situace změnila – začátkem r. 2005 nastupuje nový ředitel Ing. Jaroslav Procházka.

Školní statek dnes

Statek hospodaří na 500 ha zemědělské půdy, převážná část je pronajata. Stejně tak jako staré historické budovy, které zaujmou hned na první pohled. V rostlinné výrobě provozují, podle Ing. Procházky, klasickou „polařinu“, živočišná výroba je zaměřena na chov skotu a výkrm prasat, ale sortiment se stále rozšiřuje. Zásadní změna ve vývoji statku nastala od ledna 2005, kdy se školní statek stal součástí zemědělské školy. Došlo ke sloučení těchto dvou subjektů, starý statek zanikl, nový fúzoval v rámci školy. Tím se otevřely jiné eventuality, lepší možnosti financování výroby, protože zemědělství je sezónní záležitost. V současnosti mají 19,5 zaměstnanců i s THP (ve špičkových pracích využívají studenty a brigádníky).

Pro zajištění krmivové základny

Z obilovin pěstují pšenici, ječmen jarní i ozimý, oves, tritikale; hlavní důraz v rostlinné výrobě je kladen na zajištění krmivové základny, tzn., že se věnují kukuřici na siláž, částečně i na zrno. Oproti minulosti výrazně zvýšili podíl jetele, víceletých píceň na orné půdě. V letošním roce sklízeli

přes 80 ha jetelů a vojtěšek do senáží a díky tomu, i když byl přísušek na lukách a výnos zelené píce malý, nemají problém s krmením, protože jetele a jetelotrávy daly hmoty dost. Opět po 10 letech se pokoušejí pěstovat řepu, moc se jí ale nedaří. Chemické ošetření od služeb neproběhlo úplně podle představ, byl trochu problém i sehnat semeno a chemické přípravky, protože v této oblasti se řepa příliš nepěstuje. Věnují se i bramborám, aby studenti poznali jejich pěstování, které je součástí výuky. Brambory využívají i pro samozásobitelství školní kuchyně, kde se jich zpracuje 70 % sklizně. Výnosově jsou u veškerých plodin nad průměrem okresu. Je to dáno tím, že mají živočišnou výrobu, hodně využívají ke hnojení chlévský hnůj – snaží se, „aby to bylo, jak se to má dělat“.

Zelený pás krmení už je minulostí

V živočišné výrobě kladou důraz na výrobu mléka. V minulosti měli problémy s příliš nízkou hodnotou mléčné kvóty (stanovená historicky podle dávné užitkovosti) a platili pokutu za její překročení. V loňském roce ale problém vyřešili a došlo tak k výraznému nárůstu užitkovosti. Přispělo k tomu mj. řešení krmivové základny. Dříve se v létě krmilo čerstvou zelenou pící, teď se krmí konzervovanou. Pozemky školního statku jsou ve srážkovém stínu, který způsoboval časté přísušky, a proto v minulosti historicky docházelo v letních měsících k poklesu užitkovosti. Řešením bylo převedení systému výživy skotu na celoroční konzervovanou píci, směsná krmná dávka zajišťuje stabilní přísun živin a příprava je technologicky jednodušší (nemusí se denně vyjíždět sekat).

Když při výrobě konzervovaného krmení vystihnete optimální fenofázi dané plodiny, tak sklízíte v optimální zralosti a pokud kvalitně zakonzervujete (dnes už vše pomocí konzervantů), máte kvalitní krmivo na 3 – 6 měsíců, vysvětluje Ing. Procházka. Ještě před 2 lety se užitkovost dojnic pohy-

bovala kolem 4600 – 4700 litrů mléka, v loňském roce byla 6800. Dojírna 2×4 tandemová Alfa Laval je technologicky odpovídající. Funguje 10 let, ale do pěti let se bude muset buď zásadně zrekonstruovat, nebo úplně vyměnit, i když má v současnosti ještě velmi solidní parametry.

Bez chlévské mrvy nelze

Ve stavu mají kolem 180 krav, 120 jalovic, 80 telat a 70 býků. Technologie chovu skotu je na školním statku optimální. Trochu měli problém při stelném provozu s nedostatkem slámy, ale pro rostlinnou výrobu je hnůj nenahraditelný. Dělat rostlinnou výrobu bez živočišné je krátkodobá záležitost, je přesvědčen pan ředitel. Naše půdy nejsou tak bohaté, aby se vystačilo např. se zeleným hnojením. Živočišná výroba školní statek drží, býci jsou jedni z nejlepších v okrese (loňský přírůstek 1,3 kg), dobré výsledky jim přináší velký podíl české straky v chovu. Prohlížíme si boudy na telata, původní dřevěné, už v havarijním stavu, vyměnili za plastové, jsou lehké, lépe se dezinfikují, jsou hygieničtější. Ale dřevo poskytuje zvířeti větší pohodu. Kravín má boxové stání o kapacitě 180 kusů.

Koně na statek patří

Od ledna letošního roku rozšířili chovy o chovy koní (chov koní je studijní zaměření zdejší školy), koně by na statku být měli. V loňském roce začali rekonstruovat stáj (dříve přípravná prasat), má čtyři boxy a už se tam nastěhovali dvě půjčené klisny. Jednoho koně mají vlastního. Hlavní využití začne novým školním rokem. Navazují spolupráci s Domem dětí a mládeže v Písku a v rámci spolupráce těchto dvou subjektů by na školním statku měl fungovat chovatelský kroužek pro žáky i ze základních škol.

Ovce, kozy i oslík

I když tu historicky chov ovcí nikdy neměl opodstatnění, pořídili – pro širší zastoupení hospodářských zvířat – německé černohlavé ovce (10 jehniček a jednoho plemenného berana). Cílový stav by byl 25 ovcí na jednoho berana. Pan ředitel zvažoval, že by tu mohly být i kozy, a pak došlo k náhodě. Dům dětí a mládeže se zbavoval koziček (nutno nabídnout organizaci se stejným zřizovatelem) a na statek si proto odvezli dvě kamerunské kozy s kůzlátkem. A potom už si koupili své burské kozy, aby děti viděly i jiné plemeno, a bílé kozy jsou v zápůjčce od jedné chovatelky (možná na trvalo). Snad tady bude i oslík jako zástupce sudokopytníka. Prostor by našli v polovině už zmiňované zrekonstruované maštale a s novozélandskými bílými králíky vytvoří pavilon malochovu.

„Aby tady byla nějaká drůbež“

Pořízení chovu pávů byla, podle vyprávění pana ředitele Procházky, také náhoda. Ještě si zvykají ve voliére, ale časem se budou procházet po areálu školního statku. Bažanti v jejich sousedství poslouží pro výuku myslivosti a lesnictví na škole. Škola má svoji honitbu a studenti budou mít

možnost vidět umělý odchov bažantů. Drůbež chtějí rozšířit o umělý odchov koroptví, jsou atraktivnější a jsou schopny spíše přežít než bažant. Jeden student nabízel i čínské křepelky. V plánu je doplnit drobnochov (pro spolupráci s chovatelským kroužkem) o všechna zvířata, která mohou děti potkat na vesnici.

Problematický výkrm prasat

Ekonomika u chovu prasat je někdy, podle Ing. Procházky, dosti nevyzpytatelná. Na statku provozují výkrm prasat, nakupují selata (25 kg), kapacita výkrmny je kolem 150 kusů – nejsou velcí výrobci. Je to spíše pro studenty, aby mohli absolvovat praxi i v této kategorii zvířat. Plánují 4–5 prasniček od každého základního plemene, které se používá v hybridizačních programech, studenti tak uvidí zastoupení prasat v čisté formě. Prasnice by se připouštěli inseminací nebo nějakým kanečkem, bylo by to čistě užitkové křížení. Dnes je v hybridizačních programech vidět už jen finální produkt v nějaké neidentifikované formě, kterou už nelze určit jako nějaké plemeno. Zjišťují, že v současnosti je ale problém čistou prasničku sehnat. Chovy prasat v našem státě zažívají určitou depresi, řada chovatelů od prasat ustupuje. Situace s vepřovým masem je složitá, pokud nemáte možnost pravidelně každý den dodávat na porážku, jsou výkyvy ekonomicky dost citelné – koupíte drazé selata a finální prasata levně prodáte na jatky, vysvětluje Ing. Procházka.

Dál jsme si povídali o „vpádu“ podnikatelů z Holandska i z jiných oblastí, kde jsou na velkochovy přísné hygienické normy pro ochranu vod, vzhledem k místním složitějším vodním režimům. Důsledkem této skutečnosti je mj. i rozšíření dovozových plemen, české plemeno začíná být vzácností. A přitom na výrobu mléka a odchov selat musíte mít schopné lidi, nestačí vám sebelepší technologie, lidský faktor je stále dost výrazný, zdůrazňuje pan ředitel.

Absolventi se vrací

Žáci se na školním statku nejenom učí a vykonávají práci, ale také přiloží ruku k dílu. Sezónní práce je možné řešit jediné pomocí studentů. Mají řidičský průkaz na traktor, řidičský průkaz B, jsou využitelní i na odborné práce, na stroji pracují bez problémů. Každoročně evidují nabídky letošních i dřívějších studentů na brigádu, už si mohou vybírat, i finanční ohodnocení studentů je lepší. Počítají s tím, že se ještě student učí, že může vzniknout i nějaká škoda, jsou k nim tolerantnější, když se něco nepovede. Vždyť jsou školní statek!

Každým rokem na školní statek nastupuje absolvent písecké školy, v současnosti jsou tu čtyři mladí lidé, a vyškolení absolventi úspěšně pokračují jinde. Dnes začíná být nedostatek technicko-hospodářských pracovníků. V r. 1990, podle Ing. Procházky, ti mladší odešli, pracovníci středního věku, kteří třeba nechtěli nic měnit, zůstali, i když museli překonávat různé překážky (méně peněz...). A dne jsou tito lidé v důchodovém věku – začíná to být problém. Podle zkušenosti pana ředitele zemědělské absolventy všude hledají. Kdo má o zemědělství zájem, kdo má k němu vztah, má dost velkou šanci zůstat v oboru.

V rámci spolupráce s úřadem práce na školním statku vykonávají veřejně prospěšnou činnost další zaměstnanci. Je to práce navíc, ti lidé mají určitá specifika, buď nechtějí pracovat, nebo mají určitá omezení. To, že něco udělají, stojí hodně sil, ale jsou i výjimky, jeden pracovník tu působí už skoro rok.

A blízké či vzdálenější plány?

Část budov v areálu školního statku patří městu a je nutno za ně platit nájem. V jednání je určitá směna budov s městem. Pokud by budovy byly školní, uvažují o podání projektu na jejich rekonstrukci, na rozvoj vzdělávacích

a sociálních záležitostí. Promyšlenou mají zásadní rekonstrukci sociálního zázemí i pro studenty, prostorná budova by vyhovovala i pro zázemí vzdělávací, zázemí pro výuku píseckých žáků. Z okna pracovny pana ředitele se díváme na klasickou zemědělskou stavbu, kam uvažují rozšířit chov koní a vytvořit další prostory pro výuku. Výhoda je, že část zásadních budov patří škole (budovy s živočišnou výrobou, dílny), problém jsou technické zázemí, skladovací prostory, posklizňová linka.

Uchazeči o studium

Pro nový školní rok 2007–8 se situace obrátila v tom smyslu, že se více uchazečů hlásí na obor agropodnikání (otevrou v plném počtu) – v minulosti byl větší zájem o ekologický obor. To je dost nezvyklé, jinde agropodnikání spíše zaniká nebo nemají dost žáků na jeho otevření. Čím si to vysvětlují? Důvod vidí Ing. Procházka v dobré prezentaci školy, ve zlepšení její prestiže směrem ven, zlepšení možností praktické výuky, i v zaměření na chov koní, které bude na škole už 5. rokem. A to všechno postupně vešlo ve známost. Dalším důvodem může být skutečnost, že vztah k ekologii možná bude složitější.

Historický včelín

Na včelín bychom skoro zapomněli a přitom už je na školním statku historicky. Slouží studentům v rámci praxe a výuky včelařství. Včely se na školním statku chovaly už možná od začátku jeho existence. Když Ing. Procházka na školní statek nastoupil, tak tu byl (podle jeho slov) skot, prasata a včely. A dnes? Přijďte se přesvědčit sami, proč se Školnímu statku v Písku-Dobešicích daří. Jistě to není jen náhoda!

akr

DOŽINKOVÉ VENCE

Aj na školách sa zachovávajú pekné slovenské roľnícke tradície

Tvorba dožinkových vencov a obdarúvanie „pána polí“ je na Slovensku mnohoročnou tradíciou. Táto tradícia však pomaly stráca svojich tvorcov, a tak si na Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore (SPPK) povedali, že ju u mladých ľudí podporia. Preto na jar 2007 vyhlásili súťaž medzi strednými odbornými školami a učilišťami s poľnohospodárskym a potravinárskym zameraním „O najkrajší dožinkový veniec“. Do súťaže sa prihlásili štyri školy zo západného Slovenska. Žiaci usilovne zberali zlaté klásky, sušili kvietky a pripravovali si konštrukcie pre dožinkový veniec.

Až prišla žatva, tohto roku trochu skôr, a po žatve dožinkové slávnosti. Celoštátne dožinky sa už tradične oslavujú počas konania najväčšej poľnohospodárskej výstavy **Agrokomplex** v Nitre. Tie tohtoročné pocitili svojou prítomnosťou aj významné osobnosti slovenského politického i kultúrneho života. Po peknom kultúrnom programe s ľudovými pesničkami a tancami a po ocenení zaslúžilých pracovníkov rezortu agropotravinárstva, sa predseda SPPK Ing. Ivan Oravec v príhovore poďakoval a ocenil trpezlivú prácu školákov. Viaceré venceky dnes už zdobia pracovne pána prezidenta Slovenskej republiky, predsedu vlády SR aj ministra pôdohospodárstva SR. Potlesk prítomných len podčiarkol pozitívny prínos tejto aktivity SPPK.

1. ročník súťaže sa teda skončil s týmito výsledkami:

1. miesto: **Združená stredná škola záhradnícka a poľnohospodárska v Kravanoch nad Dunajom**; prihlásení žiaci: Zuzana Nagyová, Silvia Liszkayová, Veronika Cirotková, Monika Dologová s odborným dozorom majstrov Bc. Szidónia Tóth a Mgr. Ágnes Keszegh.
2. miesto: **Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu v Nových Zámkoch**, ktorá zároveň získala aj 5. miesto druhým venčekom; tvorkyňa vencov: Andrea Kollárová.
3. miesto: **Stredná poľnohospodárska škola v Leviciach**; prihlásení žiaci – tvorca venca: Marek Dodok, 1. ročník, asistovali Adela Predajnianska a Andrea Pechová.
4. miesto: **Združená stredná škola poľnohospodárska v Pruskom**; prihlásení žiaci: Dominika Oťahelová, Katarína Vydrnáková, Petra Záhorová, Jana Krištofová, Lucia Repová a Zuzana Ulbrichová – všetky z 1.G triedy.

Ocenenia spolu s ružičkou a malými vecnými darmi z rúk podpredsedu SPPK Ing. Milana Semančíka prevzali zástupcovia školy v stánku SPPK v pavilóne F na Agrokomplexe. Diplomy budú iste hrdo zdobiť priestory víťazných škôl a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora dúfa, že táto súťaž sa stane milou tradíciou a získa si sympatie budúcich mladých poľnohospodárov.

O víťazných školách si už čoskoro nájdete viac informácií aj na našej stránke www.sppk.sk. Gratulujeme a ešte raz ďakujeme!

Ing. Vladimíra Puškárová, SPPK

DŘEVORUBEC 2007

Společné mistrovství ČR a SR

VIII. společné mistrovství České republiky a Slovenské republiky v práci s motorovou pilou probíhalo poslední červnové dny v areálu Střední školy lesnické a zemědělské ve Svobodě nad Úpou. V technických disciplínách a v odvětvování se soutěžilo na okraji městského parku za budovou Vyšší odborné školy lesnické a Střední lesnické školy v Trutnově. Soutěžní porost byl vybrán na Školním

polesí VOŠL a SLŠ Trutnov. Soutěž byla složena z 5 disciplín: kácení, výměna řetězu, kombinovaný řez, přesný řez a v sobotu se končilo odvětvováním.

Celkem soutěžilo 34 závodníků, 17 za každou republiku. Celkovým vítězem se stal **Jaroslav Perveka** (Dolmar 7900) ze Slovenské republiky, který získal 1596 bodů.

Na 2. místě se umístil Peter Brinda (SR) (Husqvarna 372 XP), 3. místo obsadil Jiří Anděl (Dolmar 7900) z České republiky, soutěžící v družstvu Dolmar. Mistrem České republiky se stal **Jiří Anděl** (Dolmar 7900) před Hubertem Bartákem a Jiřím Vorlíčkem (oba Husqvarna 372 XP). Mistrem Slovenské republiky se stal Jaroslav Perveka (Dolmar 7900) před Peterem Brindou (Husqvarna 372 XP) a Jaroslavem Kukucem (Stihl 460).

Vítězové jednotlivých disciplín:

kácení – Peter Brinda, Jaroslav Perveka, Jiří Vorlíček

výměna řetězu – Jiří Anděl, Jaroslav Perveka, Tomáš Kvasničák,

kombinovaný řez – Jiří Kostrůnek, Miroslav Dolník, Miroslav Gerža

přesný řez – Hubert Barták, Jaroslav Perveka, Peter Brinda

odvčtování – Jaroslav Perveka, Jaroslav Čech, Miloš Machyňák.

Za dlouholetou reprezentaci získal diplom Jan Daňhel a Kopečného cenu za fair play získal Jaroslav Čech.

Společná mistrovství České republiky a Slovenské republiky navazují na bývalou federální soutěž o mistra České a Slovenské federativní republiky v práci s motorovou pilou. Po rozpadu federace se už v r. 1993 uskutečnilo I. společné mistrovství v Kyslej-Drakšiaru, kde vyhrál Karel Kříž (ČR). V r. 1994 na II. mistrovství v Hradci Králové se dohodlo

pořádání dalších společných mistrovství vždy po 2 letech se střídáním na území obou států. Lesnická škola ve Svobodě už pořádala společná mistrovství v práci s motorovou pilou v r. 1999 a 2003 a má s celou akcí velké zkušenosti. Vedoucím letošní soutěže byl ředitel ze Svobody Mgr. Jan Korbelář, jenž je od r. 2007 i ředitelem VOŠL a SLŠ v Trutnově a připravuje sloučení obou škol.

O významu soutěže svědčí i to, že generálním sponzorem soutěže byla firma Husqvarna, poděkování patří i dalším sponzorům a organizacím, jako jsou například Lesy ČR, s. p., Vojenské lesy a statky ČR, s. p., na úpravu soutěžní plochy za trutnovskou školou přispělo město. Záštitu nad mistrovstvím přijal hejtman Královéhradeckého kraje Ing. Pavel Bradík.

Návštěvníci z řad odborné, ale i laické veřejnosti si pochvalovali pěkné počasí a obdivovali motorové pily a další hodnotné ceny pro vítěze. V trutnovském parku si mladí i starší prohlíželi vystavenou zahradní techniku. Diváci odměňovali závodníky mohutným potleskem a skandováním, mnozí se shodovali, že obdobné dřevorubecké výkony se jen tak nevidí a slovenští hosté se s českými přáteli loučili se slovy: „*Tak do videnia u nás a za 4 letá u vás.*“

Podrobné výsledky celé soutěže najdete na:
www.soules.cz/drevorubec

Mgr. Petr Havíř
VOŠL a SLŠ Trutnov

MODERNIZACE ŠKOLNÍHO STATKU V MĚŠICÍCH

při VOŠ a SZeŠ Tábor

Dne 7. září 2007 byla za účasti zástupců Rady Jihočeského kraje paní Ing. Bc. Marie Hrdinové a pana Jiřího Netíka slavnostně otevřena rekonstruovaná výkrmna prasat. Rekonstrukce tohoto objektu byla součástí koncepce Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Tábor a Školního statku v Měšicích. V tomto materiálu jsou stavební a technologické úpravy rozděleny do 3 fází:

1. fáze modernizace kravína pro dojnice
2. fáze rekonstrukce objektů pro chov prasat
3. fáze se týká objektů pro skladování krmiv – silážní žlaby a zpracování odpadů – bioplynová stanice

V roce 2005 bylo započato s rekonstrukcí kravína z vazného na volné ustájení pro 100 kusů dojnic holštýnského

plemene, jehož součástí je tandemová dojírna, porodní kotce, objekty pro ustájení telat.

Poněvadž alarmující byla situace ve výkrmně prasat, začala se 2. fáze rekonstrukce objektů pro prasata v tomto objektu v lednu 2007. Byly provedeny náročné úpravy umožňující ustájení 500 ks prasat s dochovem selat. Rekonstrukce byla dokončena 31. 7. 2007. Výkrmna je řešena podle posledních poznatků jako roštová s tekutým krmením řízeným pomocí PC a splňuje náročné požadavky na welfare zvířat. Stáj je větrána v kombinaci nuceného a přirozeného větrání. Součástí objektů je skladovací jímka na kejdu, jejíž parametry splňují požadavky správné zemědělské praxe. Pokračováním druhé fáze je rekonstrukce porodny a stáje pro březí prasnice. Tímto bude technologicky celý proces

výroby vepřového masa od narození selete až po prodej finálního produktu ukončen.

Modernizované objekty slouží pro efektivní produkci mléka a masa, ale co je velmi důležité, jsou hlavně ukázkovými objekty pro studenty, kterým je na školním statku zajišťována praktická výuka. V jednotlivých objektech školního statku získávají neocenitelné zkušenosti, které využívají v teoretickém vyučování. Naším cílem je, aby školní statek nesloužil jen žákům a studentům VOŠ a SZeŠ Tábor, ale pomáhal zajišťovat výuku zemědělských odborníků v celém regionu.

Do budoucna počítáme i s tím, že školní statek nebude sloužit jenom odborné zemědělské veřejnosti, ale i občanům města Tábora a hlavně jejich dětem. Chceme umožnit návštěvy a prohlídky areálu obohacené o ukázky chovu malých hospodářských zvířat, které by pomáhaly zvyšovat povědomí o moderní zemědělské výrobě, která je založena na pozitivním vztahu ke zvířatům – jejich pohodě a ochra-

ně životního prostředí. Procházka statkem, při dodržení všech zooveterinárních opatření, by se tak měla stát místem poznání přírody a určitým druhem relaxace.

Ing. Blažena Hořejší
VOŠ a SZeŠ Tábor

BARVY, VŮNĚ A CHUTĚ PODZIMU

Zahradnická FLORA OLOMOUC

Špičkovou produkci domácích i zahraničních pěstitelů ovoce, zeleniny a školkařských výpěstků představí podzimní zahradnická výstava FLORA OLOMOUC 2007. Největší akce svého druhu v České republice se uskuteční ve dnech 4. – 7. října na Výstavišti Flora Olomouc.

Ústřední expozice výstavy s indiánskými típí, totemy a vodopádem v hlavním pavilonu „A“ ponese

název „INDIÁNSKÉ LÉTO“. Chutné výpěstky doplní expozice nejzajímavějších druhů květinové královny podzimu – chryzantémy. Galerie pavilonu bude patřit podzimní soutěži v aranžování květin, ovocným a okrasným školkařským výpěstkům pořadatelé vyhradili venkovní prostory výstaviště. Návštěvníky přitahlivou bude už tradičně přehlídka krajových odrůd ovoce, různých druhů zelenin, výstavou pěstovaných i divoce rostoucích hub, mykologickou poradnou, zahrádkářskou poradenskou službou, prodejem včelích produktů, skvělých moravských vín.

Pavilon „E“ vyhradili pořadatelé současně probíhajícímu festivalu gastronomie a nápojů OLIMA se soutěží o nejlepší ovocnou pálenku „Flora košť“. Přístupné jsou sbírkové skleníky a botanická zahrada.

Vstupné pro žáky a studenty v doprovodu pedagoga v počtu nejméně 10 osob je 15 korun.

Další informace na www.flora-ol.cz

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., Praha 6 – Ruzyně

pořádá 15. 11. 2007

v aule VÚRV od 9 hod. již pátý odborný seminář

Interakce mezi rostlinami a patogenními mikroorganismy

Témata: biologická kontrola chorob, indukovaná rezistence, obranné reakce hostitele.

Cílem semináře je přinést nové poznatky ke zlepšení našeho biologického chápání, zaměřit pozornost na interakce mezi organismy, což přispěje k vytvoření lepších základů pro udržitelné použití zdrojů.

Předpokládáný konec semináře v 15 hod. Doprava do VÚRV: konečná stanice metra, trasa A, stanice Dejvická. BUS 218 ze stanice metra Dejvická do Nádraží Ruzyně nebo Ciolkovského.

Vložené (platby při registraci) zahrnuje občerstvení, oběd a sborník: 400 Kč, studenti 75 Kč

Program semináře www.vurv.cz, Aktuality

Odborný garant: Ing. Lubomír Věchet, CSc. a přihlášky tel: 233 022 361, e-mail: vechet@vurv.cz

VZDĚLÁVÁNÍ NA ZEMI ŽIVITELCE

Na sklonku letních školních prázdnin se uskutečnil už 34. ročník výstavy Země živitelka na Výstavišti v Českých Budějovicích. Kromě prezentace firem se zemědělskou technikou, osivářských a krmivářských firem, expozic živočišné výroby a potravinářského průmyslu, expozic myslivců, rybářů a zahrádkářů, byl už tradičně součástí výstavy odborný program. Dva semináře, mimo jiné zajímavé, připravil Ústav zemědělských a potravinářských informací Praha (ÚZPI).

Dne 27. srpna byl na programu **seminář pro Místní akční skupiny (MAS)**, kde se posluchači dozvěděli aktuální informace o realizaci Osy III. a IV. z Programu rozvoje venkova, přednášejícími byli pracovníci ministerstva zemědělství, za řídicí orgán Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) ING. JAN JUNEK a ING. ROSTISLAV HOŠEK, a ředitelka odboru koncepce rozvoje venkova ING. ZDENA ZEMANOVÁ. Praktickým pohledem do problematiky se stala přednáška ředitelky Centra nadace Veronika v Hostětíně RNDR. YVONNY GAILLYOVÉ, CSc., o energeticky pasivním domě, kořenové čistírně, kotelně na biomasu a moštárně v jejich obci. Nabídku rozšířil Ing. Petr Šířina z Výzkumného ústavu pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhoních o téma – potenciál krajiny k cestovnímu ruchu a rozvoji krajiny v rámci územního plánování.

Podrobné informace naleznete na adresa:
[http://www.agroporadenstvi.cz/Místní akční skupiny](http://www.agroporadenstvi.cz/Místní_akční_skupiny)

Poslední den výstavy 28. srpna 2007 se sešli na Zemi živitelce i zástupci škol **Trvalé vzdělávací základny MZe ČR**, aby společně s představiteli ministerstva zemědělství a ÚZPI posoudili možnosti využití Operačního programu – vzdělávání pro konkurenceschopnost. Zástupce škol přivítal ING. ALOIS NOVÁČEK, ředitel odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství a ING. JOSEF VOZKA, ředitel ÚZPI, za Asociaci vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru vystoupil její místopředseda ING. JAN KOT.

Hlavními přednášejícími byli ING. ALEŠ STANĚK, ING. JOSEF MATOUŠEK a PHDr. JAROSLAVA PÍCHOVÁ, pracovníci ministerstva zemědělství, JOSEF SÍVEK z Ústavu zemědělských a potravinářských informací, doplňující informace poskytl ING. JAN LEŠTINA, CSc. z Výzkumného ústavu rostlinné výroby. (Probíraná tematika bude obsahem samostatných článků.)

Odpoledne se v pohostinných prostorách stánku ministerstva zemědělství sešli zástupci vybraných středních lesnických škol – SLŠ Hranice na Moravě, SOUL Bzenec, VOŠL a SLŠ Písek, VOŠL a SLŠ Trutnov a SLŠ Šluknov, aby prodiskutovali a připravili program pro vzdělávání myslivecké veřejnosti se zaměřením na zkušební komisaře.

akr

AGROKOMPLEX 2007

Tradične, ako po minulé roky, aj v tomto roku sa Agroinštitút Nitra zúčastnil na 34. ročníku medzinárodného poľnohospodárskeho a potravinárskeho veľtrhu Agrokomplex 2007, ktorý sa konal v dňoch 16.– 20. augusta 2007 v Nitre.

V pavilóne vedy a techniky, v ktorom mal Agroinštitút svoju samostatnú expozíciu, prebiehala počas celej výstavy videoprezentácia filmov s poľnohospodárskou a potravinárskou tematikou. Stalo sa tradíciou, že súčasťou expozície Agroinštitútu je aj diskusné a prezenčné fórum – **Agrofórum**. Jeho cieľom bolo zapojiť do diskusie čo najväčší počet záujemcov zo strany širokej verejnosti. Z toho dôvodu bola aj voľba tém zameraná na veľmi aktuálnu problematiku. Ústrední diskutujúci vhodným spôsobom a metódami

navodzovali atmosféru k diskusii s účastníkmi – záujemcami o danú problematiku. Keďže hlavným mottom veľtrhu bolo „Zdravá výživa, kvalita a tradícia“, aj v Agrofóre sme venovali pozornosť propagácii zdravej a kvalitnej výživy. Pri zabezpečovaní a realizácii tohto podujatia Agroinštitút úzko spolupracoval s Agentúrou slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, s vysokými školami a univerzitami, s výskumnými ústavmi a s odborníkmi z praxe.

Aj napriek skutočnosti, že lektori – ústrední diskutujúci – neboli za svoju činnosť honorovaní, svojou vysokou odbornosťou a schopnosťou odprezentovať určenú problematiku, prispeli k zdarnému priebehu celého podujatia.

D. K.

POZVÁNKA DO KURZU

Postup při zpracování projektu pro Program rozvoje venkova

Ústav zemědělských a potravinářských informací si Vás dovoluje pozvat na výše uvedený odborný vzdělávací kurz
ve dnech 23.–25. 10. 2007

ve školícím středisku – MLÝN BREJLOV, Brejlov 29, 257 41 Týnec nad Sázavou

Seminář je určen především pro: pracovníky místních akčních skupin, zástupce Krajských informačních středisek, zástupce škol trvalé vzdělávací základny, poradce ÚZPI.

Organizátoři hradí náklady lektora a ubytování účastníků.

Podrobné informace získáte: 227 010 283, e-mail: backovska@uzpi.cz

Další informace: 777 837 328; e-mail: brejlov@centrumtynec.cz, www.brejlov.wz.cz, www.centrumtynec.cz

OD „POLÉVKOVÝCH ÚSTAVŮ“

ke školním jídelnám

Základem blahobytu a slušného postavení byla za první čs. republiky především poctivá práce. Ale ani v těchto někdy nekriticky vzpomínaných časech nikomu nelítali „pečení holubi do huby“. Mladý stát se však již tenkrát uměl s mnohými společenskými problémy prakticky vypořádat.

Protože školní docházka do národních škol (obecných, měšťanských a pomocných) byla samozřejmě povinná, docházeli do nich často děti z velké vzdálenosti, takže se za polední přestávky nemohly vrátet domů k obědu. Jak uvádí v Pedagogické encyklopedii z konce 30. let minulého století vrchní tajemník

ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy J. Kettner, „pro děti, které obědvají jen chléb nebo jiné pečivo, nemají odpolední vyučovací hodiny valného užitku, protože dítě je tělesně vyčerpáno a nemůže duševně pracovat jako dítě nasycené. Trvá-li to několik let, dítě trpí na celkovém vývoji tělesném i duševním; to je nevýhoda tzv. „přespolních dětí“. Proto zejména právě pro ně byly již před více než 70 lety zřizovány na některých školách péči místních dobročinných korporací „polévkové ústavy“, v nichž domácí „činovnice“ vařily přespolním dětem polévky.

Vyvažovaly se obvykle polévky husté (bramborová, hrachová, rýžová, kroupová, krupicová, čočková, aj.) a přidával se k nim chléb nebo houska. Nezbytné potraviny byly zajišťovány nákupem nebo dobrovol-

nými sbírkami v obcích. V některých školách (např. v Hutisku u Rožnova p. Radhoštěm) přinášely děti z domova do školy polínka dřeva, brambory a jiné věci, a za určitou dávku pak dostávaly porci polévky. Při vaření ve školní kuchyni vypomáhaly starší žákyně v rámci vyučování domácím naukám. V místech, kde nebylo možno zařídit vaření polévek, podávalo se mléko s pečivem (mléčná akce). Polévkovým ústavům a mléčným kuchyním, které lze považovat za prvorepublikové předchůdce současných školních jídelen, poskytoval stát subvence, prostřednictvím Okresních pécí o mládež a jejich zemských ústředí: např. ve školním roce 1936/37 bylo na tyto účely vynaloženo celkem přes tři miliony korun.

- tes -

140 LET OSLAVILA

Střední odborná škola v Šumperku

V letošním školním roce slaví Střední odborná škola Šumperk významné výročí. Díky úsilí hospodářských spolků vznikla v Šumperku před 140 lety dvouletá **Rolnicko-lnářská škola** s německým vyučovacím jazykem. Vyučování začalo v říjnu téhož roku. Šumperská škola byla třetí zemědělskou školou na Moravě (1865 v Přerově, 1866 v Novém Jičíně, 1867 v Šumperku).

Důležitý mezník

Pro šumperskou školu byl důležitým mezníkem r. 1874. Tehdy bylo zahájeno vyučování v Temenici v lichtenštejnském dvoře, který škole pronajal kníže Johan II. Tím škola získala i vlastní školní statek. Zvýšil se počet žáků, kterých bylo v obou ročnících přibližně kolem třiceti. V r. 1899 Země moravská temenický statek pro školu od knížete odkoupila a škola přešla pod její správu. Nazývala se Zemská rolnická a lnářská škola (Landes-Ackerbau-und Flachsbereitungs-schule). Kromě ředitele výuku vedli i dva učitelé na plný úvazek, zvěrolékař a mistr zpracování lnu.

Ze školní kroniky

O aktivitách pracovníků školy i studentů se dozvídáme mnoho zajímavých údajů z tzv. „školní kroniky“. Ve skutečnosti se jedná o německy psanou Pamětní knihu rolnického a lesnického okresního spolku, což byl hlavní iniciátor založení školy. Na stránkách „kroniky“ jsou uvedeny pod-

pisý odborníků, zájemců z řad veřejnosti i studentů, kteří školu od roku 1875 navštívili. První zápis, v této částečně ilustrovaný a fotografiemi opatřený pamětní knize, pochází z r. 1875. Zástupce ministerstva orby dr. Wilhem Zitter von Ham svým zápisem 3. října popřál škole úspěchy v její nadcházející činnosti.

Kromě pravidelné výuky se do I. světové války na naší škole konaly nejrůznější kurzy spojené s výukou a osvětou zemědělství: rybářský kurz (4.–11. 6. 1907), mlékařský kurz (9.–12. 3. 1908), zemědělský kurz pro další vzdělávání učitelů národních škol na Moravě (1.–3. 8. 1910), kurz pro c. k. zemskou domobranu (1910–1913), v pamětní knize je také zaznamenána návštěva 32 bulharských rolníků v čele s ředitelem zemědělského institutu z 8. 6. 1912.

Tento velký zájem odborníků a veřejnosti v průběhu několika desetiletí svědčí o tom, že škola uplatňovala moderní postupy v zemědělství i ve výuce zemědělských odborníků. Vybudovala si značné renomé nejen v rámci Rakouska-Uherska. Škola vedla studenty i frekventanty svých kurzů ke správnému a modernímu způsobu hospodaření, což lze dokázat např. fotografiemi vybavených učeben i výpisem vyučovacích předmětů z výročních zpráv.

Největšího rozmachu a nejvyšší úrovně ve své historii dosáhla dvouletá škola za první republiky (1918–1938). Ve dvacátých letech měla více než 60 žáků. Jejím úkolem

bylo vychovávat rolníky k samostatnému vedení hospodářství nebo menšího statku. Podmínkou přijetí ke studiu byla i dokonalá znalost němčiny. Vyučovalo se celkem 32 předmětů ve 42 hodinách týdně. Stálí učitelé byli v té době i s ředitelem tří, na škole působilo i devět pomocných učitelů a tři instruktoři: zahradník, sedlák a povozník. Školní statek měl rozlohu 147 ha a zahrnoval pole, pastviny, zahradu a les. Ústav pro zpracování lnu, přičleněný ke škole, mohl zpracovat 100 tun lnu za rok. Škola byla stále střediskem zemědělského pokroku a výzkumu ve třicátých letech 20. století při ní byla ustanovena zemědělská poradna. Navíc zajišťovala i meteorologická pozorování v rámci celostátní sítě stanic. Ústav si po celá léta udržoval vysokou úroveň. V pamětní knize najdeme podpisy různých osobností českého školství, kteří naši školu navštívili: dr. Ing. A. Tichý z Vysoké školy zemědělské v Brně, dr. A. Konečný, ministerský tajemník ministerstva zemědělství v Praze.

Další proměny školy

Za druhé světové války činnost školy postupně ustávala a výuka byla obnovena 24. 9. 1945. Po r. 1945 došlo převzetím konfiskované půdy ke zvětšení výměry školního statku na 157 ha zemědělské půdy a 45 ha lesa. Od Země moravskoslezské byly převzaty kruhové stáje pro koně, sklady na seno, asi 30 ha pastvin. V té době to byl největší školní statek v bývalém kraji Olomouc. V r. 1945 byla nejen obnovena dvouletá škola, ale vyučovalo se i v zimní rolnické škole a lidové škole zemědělské.

Po reorganizaci zemědělských škol ve škol. roce 1949–1950 byla místo dvouleté rolnické školy zřízená jednoletá rolnická škola. Kromě ní vznikla na naší škole i Základní odborná škola, která v tříměsíčních cyklech vzdělávala pracovníky zemědělství. Z rozhodnutí ministerstva vznikla ve škol. roce 1951–1952 Zemědělská mistrovská škola – obor přadných rostlin – s působností i pro Slovensko. Tehdy se zřídila i Zemědělská mistrovská škola chovatelská a středisko pracujícího dorostu, které později přešlo v učňovskou školu. Potřeba odborných technických pracovníků vedla k tomu, že dosavadní dvouletá škola byla 1. 9. 1957 nahrazena Zemědělskou technickou školou. Ve stejném roce nastoupil školní statek cestu ke specializaci se zaměřením na chovatelskou práci u skotu a prasat.

Počátkem osmdesátých let dochází k první z mnoha novodobých reorganizací studia. Díky značnému zájmu žáků i rodičů o studium na naší škole je rozhodnuto o užší specializaci v zemědělském vzdělání. Paralelně se vytvořily třídy oboru pěstitelského a chovatelského.

Společenské změny spojené s vývojem po r. 1989 se samozřejmě dotkly i vzdělávání na naší škole. Zemědělství postupně přestává být prioritním a státem dotovaným odvětvím, mladí lidé touží cestovat, poznávat svět, chtějí být co nejdříve dobře hmotně zabezpečeni. Usilovná namáhavá práce, s výsledky často viditelnými až po letech, závislá na přízni počasí mladé lidi přestává lákat. Proto vedení školy počátkem devadesátých let 20. stol. přistupuje k rozšíření nabídky studijních oborů a od r. 1993 se začíná prosazovat obor Služby cestovního ruchu. Škola také mění svůj název a stává se Střední odbornou školou. Nedostatek žáků i ekonomická hlediska, to jsou faktory, za kterých v druhé pol. 90. let docházelo k tzv. optimalizaci škol. V průběhu škol. roku 1996–1997 se Střední odborná škola, Zemědělská 3, sloučila se SOŠ Vrchlického a přibyl nový obor – Veřejnosprávní činnost. Potřeby společnosti i zájem veřejnosti a nutnost výchovy mladé generace k šetrnému ekologickému způsobu života přivedl vedení školy k myšlence otevřít ve škol. roce 1998–1999 nový studijní obor – Ochrana přírody a prostředí, který v současné době, kdy se klade důraz nejen na ochranu přírody, ale svůj hlas získává i ekologické zemědělství, vytváří potřebnou symbiózu se základním oborem naší školy, Agropodnikáním.

Zrcadlo naší společnosti

Vývoj vzdělávání na naší škole je zrcadlem vývoje celé naší společnosti. Dobře si uvědomujeme pohnutky, které vedly před 140 lety vzdělance našeho regionu k založení zemědělské školy. Je to potřeba, nutnost vychovávat mladé lidi, kteří se stanou odborníky ve vystudovaných oborech, ať už je to Agropodnikání, nebo Ochrana přírody a prostředí. Vedení školy vždy respektovalo trendy ve společnosti a doufáme tedy, že i dnešní návraty mladých lidí k životu v souzvu s přírodou povedou k uvědomění si, že prioritní v jejich ekologickém způsobu života je ekologické zemědělské hospodaření, ekologická živočišná výroba i pěstování rostlin. Vždytí vytváření zdravé populace se zdravým životním stylem by mělo být v zájmu nejen českého školství, ale celé české společnosti.

Ve čtvrtek 27. září 2007 se otevřely dveře naší školy pro všechny zájemce. Návštěvníci zhlédli výuku, obdivovali nové arboretum, nahlédli do učeben plných nejmodernější techniky. Potěšil nás značný zájem bývalých studentů, nejstaršímu je 90 let, kteří se s námi podělili v rámci pořádaných oslav o své vzpomínky, památky na školní léta (vysvědčení, sešity, fotografie), a tak především z jejich materiálu vznikla zajímavá výstava, která je dokladem vývoje zemědělského školství na Moravě.

Ing. Jaroslav Koňarik, SOŠ Šumperk

140 LET ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ VE VELKÉM MEZIŘÍČÍ

S úctou k dlouholeté tradici stojíme pevnýma nohama v současnosti
a s jasnou perspektivou hledíme do budoucnosti

II. část

Vědomí významu dlouholeté tradice, pocit pevné zakotvenosti ve městě i v oblasti, dosažené výsledky, pocit sounáležitosti všech těch, kteří měli a mají co do činění s tak starou institucí, jakou je 140 let prosperující škola, to všechno jsou jistě myšlenky zavazující a vzbuzující úctu. Ale hlavním smyslem pro existenci naší školy musí být hledat v těchto myšlenkách inspiraci pro současnost, která je úplně jiná, než jaké byly okolnosti, za nichž se škola po celé dlouhé období vyvíjela.

Proto se nikdo nedivil, když se 1. července 2006 objevil nový název školy – Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí. Z názvu zmizela slova – rolnická, hospodářská nebo zemědělská, – jak tomu bývalo dříve. Neznamená to však, že by tradice školy byla přerušena. I nadále budoucím studentům nabízí obory Opravář zemědělských strojů a Zemědělec, ale reagovala tak na změněné podmínky v oblasti trhu práce. Škola jako jediná ve městě poskytuje možnost učňovského vzdělání, a proto musí reagovat na potřebu vychovávat odborníky i v jiných oborech. Nabízí tedy i obory Automechanik, Kuchař-číšník, Elektrikář a Provoz služeb. Zájem žáků o tyto obory dokazuje, že nabídka opravdu odpovídá poptávce.

Aby vzdělávací a výchovný proces probíhal úspěšně, má k tomu škola veškeré materiální zajištění; dobře vybavené dílny, odborné učebny, učebny pro teoretické vyučování, ubytovací kapacity na domově mládeže i novou tělocvičnu.

Tím však vzdělávací nabídka školy nekončí. Pravidelně jsou pořádány rekvalifikační a doškolovací kurzy svařo-

vání podle požadavků Úřadu práce ve Žďáru nad Sázavou i podle požadavků veřejnosti. Dlouholetou tradici na škole má i nástavbové studium. Možnosti tohoto vzdělání nabízí škola již od r. 1980 a jeho úroveň veřejnost hodnotí velmi kladně. Svědčí o ní i dobré výsledky v programu Maturita nanečisto. Novou a jistou perspektivu školy vidí její vedení především v úzké spolupráci s největšími firmami ve městě i okolí. Bude se snažit ve spolupráci s nimi vychovávat odborníky, bez nichž by byl rozvoj těchto podniků nemyslitelný.

Vedení školy i její zaměstnanci se těší na setkání se všemi příznivci školy, které se bude konat 9. listopadu 2007 při příležitosti 140. výročí jejího založení.

Ing. Alena Vodová, SŠ řemesel a služeb Velké Meziříčí

Uplynulo 145 let od narození

JAN TOMEŠ

„...Tomeš slyšel nejenom jako učitel a řečník, ale i jako badatel, spisovatel odborný a organisátor. Žel Bohu, že mu nebylo dopřáno déle působiti ...“

B. Erben, 1893

Bohužel, někteří – i v zemědělském školství – odešli do nenávratna, aniž zdaleka splnili to, co mohli a chtěli. Tento osud postihl i velmi nadějný Jana Tomeše. Přesto mu místo v historii nelze upřít!

Narodil se 2. května 1862 v Josefově. Po ukončení základního vzdělání se začal učit sazečem v slavné Pospíšilově tiskárně v Hradci Králové. Na radu ředitele tamní reálky po dvou měsících dráhu typografa opustil, absolvoval nižší reálku v Hradci Králové a vstoupil na učitelský ústav. Po dvou letech se rozhodl pro zemědělství. Přestoupil na vyšší zemský hospodářský ústav v Táboře, který v r. 1881

absolvoval jako primus třídy (Zemědělské rada království českého mu udělila čestný diplom).

Po „Táboru“ praktikoval – a velmi úspěšně – jako hospodářský příručí na Pardubicku u barona Krause. Když však viděl onen živý ruch na poli zemědělského školství, začal uvažovat o dráze zemědělského pedagoga. V r. 1884 složil zkoušku učitelské způsobilosti pro školy rolnické a téhož roku, v necelých 23 letech byl jmenován ředitelem zimní hospodářské školy v Rakovníku. Tak se oklikou vrátil, byť v poněkud pozmeněné formě, k životní orientaci, o níž snil v raném mládí a která se kryla s vroucím přáním rodičů, zejména matky.

Od samého začátku přesvědčoval, že to byla šťastná volba. Dovedl získat žáky i zemědělskou veřejnost. „Jsa výmluvným učitelem, při tom laskavý k žactvu, získal si v brzké přízeň; žáci jeho lnuli k němu v pravdě láskou dětinnou“, říká o něm jeho následovník ve funkci ředitele Bohdan Erben. Věděl dobře, že s mluveným slovem nelze ve třídě vystačit. Jeho pomůcky zvláště z chmelařství a ječmenářství, jak se dovídáme z Plzeňských hospodářských novin té doby, sloužily nejen výuce, ale budily pozornost a uznání na nejedné zemědělské výstavě.

Není divu, že škola zapustila záhy kořeny v kruzích zemědělských a těšila se hojně návštěvě. Dokladem toho je skutečnost, že okres rakovnický odhodlal se r. 1889 postavit na svůj náklad samostatný důstojný stánek – což byla první zimní hospodářská škola v Čechách, která byla umístěna ve vlastní, účelně zřízené budově.

Své vědomosti a zkušenosti se od samého začátku snažil obohacovat výjezdy do zahraničí. Roku 1885 cestoval po severním Německu a Dánsku, aby tu studoval všestrannou problematiku mlékařství, r. 1887 se vydal do jižního Německa, aby se seznámil s tamním chmelařstvím....

Záhy bylo znát i jeho působení mimo školu. Kromě role úspěšného a horlivého „kazatele hospodářského“, v níž uplatňoval své vědomosti i řečnické nadání, pořádal odborné kurzy – pravidelně chmelařské, dále mlékařské, štěpařské i lukařské. Od r. 1885 byl jednatelem hospodářského spolku pro okolí rakovnické, členem správní rady a ředitelství české tržnice na chmel a předsedou sadařského spolku.

Stojí jistě za povšimnutí, že ředitel Tomeš díky své pověsti „věhlasného chmelařského odborníka“ byl pozván do Třtic, aby svou přednáškou na výroční schůzi tamního chmelařského spolku (založen 1883) konané 23. dubna 1888 přispěl ke zdatu jednání. Jeho slova, jak uvádí Mikuláš

Klapal ve své studii Historie tršického chmelařství (1968), byla oceněním i povzbuzením pro tršické chmelaře: „... Jen přičiněním spolku dosáhl moravský chmel tak valné pověsti, že se po něm velké závody shání a rutinovaný sládek dnes ví, že z moravského chmele dovede uvařit tak dobré pivo jako z žateckého... Nemyslete si, že když dnes moravský chmel světové pověsti nabyt, že dostačí. Ustavičně se musí pracovat, aby se nezapomnělo. Ustavičně musí se naň veřejnosti poukazovati. To může jedině jen spolek tak činiti. Cizina závidí Moravě vzácné činnosti, a proto ve Chmelařském spolku hledejte pravého rádce a podporovatele, neb jak u nás, tak i na Moravě, stejně v Tršicích a okolí, jest chmel základem blahobytu...“

S nemenším úspěchem prospíval zemědělství i perem. Přispíval do řady časopisů, některé – zejména v regionu Rakovnicka – zakládal či redigoval. Samostatně vydal i několik drobných spisů (např.: Jak rozuměti zákonu o licitování býků plemenných, Stav chmelařství v jižním Německu). Krátce před smrtí vydal ještě pozoruhodnou monografii „Chmel, jeho význam, vypěstování a ošetřování“. Podle Erbena (1893) připravoval spolu „se zymotechnikem p. Chodounským francouzsko-český chmelařský list, jenž raziti měl českému chmeli dráhu v cizině“.

Tomeš se snažil přispět pokroku i vlastními experimenty. Jeho „pozorování chmelařská“, prováděná na nově založené „zkušební chmelnici“, která uveřejnil ve druhém ročníku Archivu zemědělského (1887), dávají tušit, že se jednalo o bystrého a pozorného experimentátora, který mohl i v této oblasti leccos dosáhnout. Zabýval se také intenzivně myšlenkou vyšlechtit varietu chmele co nejvhodnější pro místní podmínky...

Za pozornost stojí i Tomešova zaujetí pro výstavnictví. Výrazně se podílel na několika výstavách regionálních (v r. 1886 a 1887 uspořádal výstavy ječmenářské, r. 1889 výstavu plemenných býků v Rakovníku), r. 1890 zásadním způsobem přispěl k pozoruhodné prezentaci školy a okresu na zemědělské výstavě ve Vídni, r. 1891 pak se nezanedbatelným způsobem podílel na druhé zemské jubilejní výstavě v Praze. Zásadním způsobem přispěl k prezentaci svého okresu ve zvláštním pavilonu, kromě toho byl členem ústředního výstavního výboru a zpravodajem výstavy chmelařské. Uspořádal stálou výstavu chmelařskou, připravoval národní slavnost „dočesnou“, již se, bohužel, nedočkal.

Uprostřed nadšené práce přišla smrt, 8. září 1891 podlehl střevnímu tyfu.

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

VZPOMÍNKA NA VILÉMA WALTRA

Listujeme-li dějinami zahradnictví, nelze opomenout ani jméno Viléma Waltra, který se do jejich stránek výrazně zapsal jeho zahradník-školkař a pedagog.

Pocházel z proslulé české zahradnické rodiny. Narodil se však dne 21. 6. 1912 v Tullnu v Rakousku, kde tehdy jeho rodiče žili. Otec tu pracoval jako vrchní zahradník ve firmě Gebhardt Füssel. Zde se také vyučil v letech 1927–29 jako školkař. Další odborné vzdělání získal absolvováním zahradnické pokračovací školy v Klosterneuburgu, mistrovské zkoušky pak složil ve Friesdorfu nedaleko německého Bonnu. Vystudoval i Zemědělský pomologický ústav v Praze-Ruzyni. Téměř 10 let působil v zahraničí.

Začínal jako příručí u svého otce v Tullnu, posléze byl v různých pozicích u firem Jean von Gelderen Boskoop v Holandsku, Charles Weiss, St. Clend a Georges Truffant, Versailles ve Francii a Beterams Söhne, Geldern v Německu. Následně více než 30 let pracoval převážně ve vedoucích funkcích v našich školkařských provozech jako v Soudné u Jičína, Victoria Žalešice, v brněnských zahradnictvích zemědělských družstev Horní Heršpice a Přízřenice; specializoval se zde na okrasné školkařství. Odtud pak vedla jeho cesta do zahradnické školy v Brně-Bohunicích.

Jako vedoucí výrobní skupiny ovocných a okrasných školek a ovocných sadů zdejšího školního hospodářství se výrazně podílel i na praktické výuce budoucích zahradníků. Disponoval vysoce odbornými znalostmi dobře využitelnými především v praxi. Své vědomosti a dovednosti dokázal vždy přijatelnou a srozumitelnou formou předávat studentům i svým podřízeným i učitelům praxe.

Jeho zásluhou vyrostla ve škole v Brně-Bohunicích řada odborníků, kteří výrazně přispěli k dalšímu rozvoji našeho školkařství. Příčiněním Viléma Waltra docилоvalo školní hospodářství špičkové úrovni, výpěstky školkařského střediska byly několikrát oceněny i na celostátních výstavách. Jeho znalosti dendrologie přispěly rovněž k podstatnému rozšíření sortimentu dřevin ve školním areálu.

Přínosem pro školu byly i jazykové znalosti Viléma Waltra. Plyně hovořil nejen německy a francouzsky, ale i vlámsky, a udržoval blízké kontakty s předními zahraničními odborníky. Nové trendy v oboru, realizované v cizině, plně aplikoval do našich podmínek, organizoval výměnné

exkurze atd. Jeho rozhled o našem i světovém školkařství, o směrech v sortimentu i v technologiích byl široký. Brněnskému školství pomáhal i po svém odchodu na odpočinek.

Hovoříme-li o Vilému Waltrovi, nemůžeme přehlédnout také skutečnost, že značně obohatil naši odbornou literaturu původními pracemi. Napsal např. Rozmnožování okrasných stromů a keřů (Praha 1979, 1996), Pěstování okrasných stromů a keřů (Praha 1984), Dekorativní dřeviny v nádobách (Praha 1996), 88 rad pěstitelům růží (Praha 1996), 100 nejkrásnějších růží (Praha 1989). Uveřejnil i řadu článků v odborném tisku.

Své znalosti uplatňoval i jako člen redakčních rad časopisů Ovocnářství, Zelinářství, Zahradnické listy, byl členem vědecké rady Výzkumného ústavu zelinářského v Olomouci a tajemníkem Sdružení českých školkařských závorů, řadu let i členem státních zkušebních komisí pro mistrovské zkoušky zahradnické.

Z Waltrova díla vytěžilo zahradnické školství i zahradnická věda, o jeho práce z okrasného školkařství, z pěstování a rozmnožování růží je neustálý zájem. V odborných kruzích se na Viléma Waltra, který zemřel v r. 2001, nezapomíná.

Ing. Jiří Ptáček, Brno

EDUARD KOKORA A SPOL.

Eduard Kokora pocházel z Dřevohostic v bystřickém okrese. Roku 1874 postoupila tehdejší hospodářská jednota školní budovy v Přerově moravskému zemskému výboru ke zřízení střední hospodářské školy pod podmínkou, že vznikne zamýšlená česká střední škola pro vyučování zemědělského hospodářství. Zemský výbor tuto budovu upravil k zamýšlenému účelu a ve střední hospodářské škole se již roku 1875 mohlo vyučovat. Jednoty hospodářské (záhlinická a olomoucká) potom se zbytkem jmění založily nové rolnické školy v Kroměříži a v Klášterním Hradisku u Olomouce.

Jednota r. 1867 postoupila polovinu tzv. Fiedlerovské budovy v Přerově Václavu Nohejlovi, výrobci hospodářských strojů, poněvadž ji již ke školním účelům nepotřebovala. Záměrem bylo, aby se žákům rolnické školy naskytla vhodná příležitost k seznámení s výrobou hospodářských strojů. Václav Nohejl tam založil rozsáhlou strojnickou dílnu, kterou později rozšířil o slévárnu na železo. V bývalých jarálních pekárnách u přerovského nádraží založil novou strojnickou dílnu.

Protože při primitivním zařízení své dílny nemohl odolat nové konkurenci, převzala v r. 1876 jeho dílnu tříčlenná společnost, J. Doležal a spol. (Eduard Kokora a M. Waldmann), zabývající se též výrobou hospodářských strojů. Továrnu rozšířili o slévárnu a uvedli ji pod názvem „První přerovská strojnická továrna se slévárnou“, Eduard Kokora a spol. Tak se stala největší přerovskou továrnou na výrobu hospodářských strojů na Moravě s filiálkou v Praze, s rekordním počtem sta dělníků, jejichž počet byl rozšířen v r. 1893 na 356. V r. 1892 bylo vyrobeno zboží za 354 000 zl. a v roce následném asi za 450 000 zl. Spotřebovalo se 1 500 m³ dřeva ročně a 1 500 000 kg kovu.

V továrně byla zahájena speciální výroba parních mlátičích strojů. Soubor budov se sestával z hlavní tovární budovy, soustružny, zámečnické dílny a dílen pro výrobu lokomobil od 3 do 10 k (od 2,2 do 7,3 kW), ležaté parní stroje a parní mlátičí garnitury, žací stroje „Cormick“ a secí stroje „Horačka“. Z malého závodu vznikla postupem doby firma zvučného jména. V prvním patře budovy se sestavovaly menší hospodářské stroje, v druhém patře pak byly dílny lakýrníků a natěračů. Vedle hlavní budovy měla továrna kotlárnou, kovářské dílny, slévárny, skladiště, truhlárny a modelárny. Firma Eduarda Kokory dále

vyráběla všechny druhy menších hospodářských strojů, žentoury, ruční a žentourové mlátičky, pluhy, brány, válce, plečky, již zmíněné secí stroje „Horačka“, pohrbovače, šrotovníky, řezačky, pumpy, čerpadla, aj. Kromě toho prováděla veškeré kotlářské a slévačské práce pro stavbu a rekonstrukci pivovarů, cukrovarů lihovarů a sladoven, váren, konstrukce střech, mostů a výrobu rour.

Od r. 1889 se Eduard Kokora stal jediným majitelem této továrny a přijal do spolku nejstaršího syna Rajmunda. Opatřil výrobní novými stroji a povzněl továrnu na jednu z nejpřednějších velkozávodů na Moravě. Podle historických pramenů vlastnil Eduard Kokora v té době i mydlárnu. Zemřel 17. prosince roku 1896. Po jeho smrti přešlo držení továrny na pozůstalé čtyři syny, kteří závod dále řídili. Zboží se prodávalo téměř do všech zemí v Rakousko-Uhersku s filiálkami v Budapešti a Lvově, hlavními sklady v Krakově a Cernovicích. Potřeba hospodářských strojů se však snižovala, neboť kraje Morava, Čechy, Slezsko, Dolní Rakousy, Uhry, Halič, Bukovina až na sporé výjimky byly výrobky hospodářských strojů již nasyceny.

Bylo obdivuhodné, že přerovská strojnická továrna dosáhla ve své době takových úspěchů, neboť naděje, že by na místo strojů, které kdysi na venkově koval každý lepší kovář nebo vyráběl zámečník, byly prodávány nové hospodářské stroje, byla nepravděpodobná, protože životnost těchto dříve ručně vyrobených hospodářských strojů byla zhruba dvacet let.

Ing. Petr Novák, CSc.

OBSAH

Naše škola v evropském prostoru.....	3
Uznávání výsledků dalšího vzdělávání.....	4
Rámcové vzdělávací programy	6
Pozor na legislativní změny	7
Ceny zemědělské půdy v České republice	9
Výsledky projektu FONTES.....	10
Mezinárodní projekt pro zemědělské poradce.....	11
Informační servis	14
Na Školním statku v Písku.....	15
Dožínkové vence.....	19
Dřevorubec 2007	19
Modernizace Školního statku v Měšicích.....	20
Barvy, vůně a chutě podzimu.....	21
Vzdělávání na Zemi živitelce.....	22
Agrokomplex 2007	23
Pozvánka do kurzu.....	23
Od „polévkových ústavů“	23
140 let oslavila.....	24
140 let zemědělského školství ve Velkém Meziříčí	26
Jan Tomeš.....	26
Vzpomínka na Viléma Waltra	28
Eduard Kokora a spol.	29

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR;
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha;
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice;
Ing. Jan Kot, Integrovaná střední škola Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinstitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra;
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno;
Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice;
prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha;
PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR;
Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

K ilustraci na obálce:

Kresba broznu révy vinné. Vybráno z publikace *Allgemeines Deutsches Garten Magazin*, 1805

CONTENTS

Our school in the European space	
Visions and plans of agricultural school in Benešov	3
Recognition of the results of further education	
Ministry of Agriculture of the CR is an authorisation body for occupations in agriculture, food production, forest and water management sectors	4
Framework educational programmes	
New teaching documents for vocational schools	6
New amendments of legislation on the storage and use of fertilisers	7
Prices of agricultural land in the Czech Republic	9
Outcomes of the FONTES project	
Education in the framework of newly emerging occupations	10
International project for agricultural advisers	11
Information service	
Representation of the European Commission in the Czech Republic	14
On a demonstration farm in Písek.....	15
Harvest home wreaths	
Good Slovak farmer traditions are conserved also at schools	19
Timberman 2007	
Joint championship of the CR and SR	19
Modernisation of a demonstration farm in Měšice affiliated to agricultural school in Tábor	20
Autumn colours, fragrances and flavours	
An invitation to the horticultural exhibition at Olomouc.....	21
Interaction between plants and pathogenic microorganisms	
An invitation to a specialised seminar	22
Educational activities at Land the Provider exhibition	
Specialised programme at the national agricultural exhibition	22
Agrokomplex 2007	
International agricultural and food fair	23
A procedure of developing a project for the Rural Development Programme	
An invitation to a training course	23
From “soup facilities” to school canteens	
History of catering	23
140 th anniversary was celebrated at Secondary Vocational School in Šumperk	24
140 th years of agricultural schools in Velké Meziříčí	26
Jan Tomeš	
Prominent personality of agricultural education	26
Commemoration of Vilém Walter, a horticulturist and pedagogue	28
Eduard Kokora	
History of agricultural machinery	29

„O NAJKRAJŠÍ DOŽINKOVÝ VENIEC“ na str. 19

Mnohoročná tradícia na Slovensku opäť pokračuje

PODZIMNÍ FLORA

na str. 21

NA ŠKOLNÍM STATKU V PÍSKU

Podle pana ředitele Procházky
koně na školní statek patří

na str. 15

DŘEVORUBEC 2007

Vítězové společného mistrovství ČR a SR
se radují ve Svobodě nad Úpou

na str. 19

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 114, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/791 02 11, fax: 037/791 02 83, e-mail: machova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Mgr. Cecília Machová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha, tisk obálky Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o.

47816 ISSN 0044-3875

MEZINÁRODNÍ PROJEKT PRO ZEMĚDĚLSKÉ PORADCE

na str. 11

Druhé setkání partnerů projektu v Nitře se uskutečnilo v červnu 2006

Z exkurze v Triesdorfu v červnu 2007

Partneři

Koordinátor projektu
 Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha (Česká republika)

Agroinštitút Nitra (Slovensko)

Zemědělské poradenské centrum v Břevíně (Polsko)

Szent István University (Maďarsko)

Ústav pro venkovský rozvoj, vzdělávání a poradenství Ministerstva zemědělství a rozvoje venkova (Maďarsko)

Triesdorf Consult, Bavonko (Německo)

Vládní prezidium Saska (Německo)

Spolkové ministerstvo zemědělství, lesního hospodářství, životního prostředí a vodního hospodářství (Rakousko)

Projekt je financován z podpory fondu EU

Profesní kompetence a certifikace zemědělských poradců ve světě konkurenčního trhu obchodních služeb

Konečné výsledky projektu

Mezinárodní projekt s účastí partnerských organizací z Česka, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska a Slovenska

Leonardo da Vinci

Vzdělávání a kultura

www.agroextension.net